

KORRALDUS

Nõusolek geoloogilise uuringu lubade andmiseks Jägala III, Jägala VII, Jägala VIII, Jägala X, Maardu ja Maardu V uuringuruumides ning üldgeoloogilise uurimistöö lubade andmiseks Jägala ja Jägala IX uuringuruumides

Korraldus kehtestatakse maapõueseaduse § 35 lõike 3 alusel.

1. ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1.1 AS TREV-2 Grupp (registrikood 10047362) esitas Keskkonnaametile alljärgnevad õigusaktidega sätestatud nõuetele vastavad geoloogilise uuringu loa (edaspidi ka *uuringuluba*) ja üldgeoloogilise uurimistöö loa (edaspidi ka *uurimistöö luba*) taotlused:

- 1.1.1. 10. augusti 2017. a kirjaga nr T800-1/3629 Jägala uuringuruumi uurimistöö loa taotluse;
- 1.1.2. 20. oktoobri 2017. a kirjaga nr T800-1/4063 Jägala VII uuringuruumi uuringuloa taotluse;
- 1.1.3. 28. märtsi 2018. a kirjaga nr T800-1/4815 Jägala III uuringuruumi uuringuloa taotluse.

1.2. Osaühing Ruu Küla Kaevandajate Selts (registrikood 14361003) esitas 6. novembril 2017. a Keskkonnaametile õigusaktidega sätestatud nõuetele vastava Jägala VIII uuringuruumi uuringuloa taotluse.

1.3. EMG Karjäärid OÜ (registrikood 14273374, taotluse esitamise ajal ärinimega Maavarade OÜ ja hiljem EMG Arendus OÜ, mille õigusjärglane on EMG Karjäärid OÜ) esitas Keskkonnaametile alljärgnevad õigusaktidega sätestatud nõuetele vastavad uuringuloa ja uurimistöö loa taotlused:

- 1.3.1. 29. mai 2018. a kirjaga nr 18-31 Jägala IX uuringuruumi uurimistöö loa taotluse;
- 1.3.2. 15. juuni 2018. a kirjaga nr 18-32 Jägala X uuringuruumi uuringuloa taotluse;
- 1.3.3. 15. juuni 2018. a kirjaga nr 18-35 Maardu V uuringuruumi uuringuloa taotluse.

1.4. Veski Paas OÜ (registrikood 14510905) esitas 23. juulil 2018. a Keskkonnaametile õigusaktidega sätestatud nõuetele vastava Maardu uuringuruumi uuringuloa taotluse.

1.5. Jägala III uuringuruum asub Harju maakonnas Jõelähtme vallas Jägala külas eraomandisse kuuluval kinnistul Tamme (kinnistu registriora nr 5373602, katastritunnusega 24505:002:0031). Kinnistu omanik on taotleja ise ehk AS TREV-2 Grupp. Jägala III uuringuruumi teenindusala pindala on 8,43 ha.

1.6. Jägala VII uuringuruum asub Harju maakonnas Jõelähtme vallas Jägala külas eraomandisse kuuluval kinnistul Kuriste (kinnistu registriora nr 13938902, katastritunnusega 24505:002:0170). Kinnistu omanik Metsaelu OÜ (registrikood 11546529) on 17. oktoobri 2017. a kirjaga andnud AS-le TREV-2 Grupp nõusoleku uuringuloa taotlemiseks ja geoloogilise uuringu tegemiseks. Jägala VII uuringuruumi teenindusala pindala on 8,75 ha.

1.7. Jägala VIII uuringuruum asub Harju maakonnas Jõelähtme vallas Ruu külas eraomandisse kuuluval kinnistul Tammiku (kinnistu registriora nr 10877002, katastritunnusega 24504:008:0082). Kinnistu omanik OÜ Coreen Invest (registrikood 11014086) on 30. oktoobri 2017. a kirjaga andnud osaühingule Ruu Küla Kaevandajate Selts nõusoleku uuringuloa taotlemiseks ja geoloogilise uuringu tegemiseks. Jägala VIII uuringuruumi teenindusala pindala on 15,73 ha.

1.8. Jägala X uuringuruum asub Harju maakonnas Jõelähtme vallas Ruu külas riigile kuuluval kinnistul Katku (kinnistu registriora nr 14597502, katastritunnusega 24501:001:2455). Riigivara valitseja on Regionaal- ja Põllumajandusministeerium (kuni 30. juunini 2023. a oli riigivara valitseja Keskkonnaministeerium) ja riigivara valitseja volitatud asutus Maaamet. Jägala X uuringuruumi teenindusala pindala on 17,25 ha.

1.9. Maardu uuringuruum asub Harju maakonnas Jõelähtme vallas Maardu külas eraomandisse kuuluvatel kinnistutel Untaugu (kinnistu registriora nr 9471102, katastritunnusega 24504:003:0133) ja Kivinuka tee 12 (kinnistu registriora nr 2498602, katastritunnusega 24504:003:0780). Untaugu kinnistu omanik OÜ Aatmaa (registrikood 10418812) on 11. juuli 2018. a kirjaga andnud Veski Paas OÜ-le nõusoleku geoloogilise uuringu tegemiseks. Kinnistu Kivinuka tee 12 kuulub Veski Paas OÜ-le. Maardu uuringuruumi teenindusala pindala on 36,11 ha.

1.10. Maardu V uuringuruum asub Harju maakonnas Jõelähtme vallas Maardu külas riigile kuuluval kinnistul Raadiku (kinnistu registriora nr 8807002, katastritunnusega 24504:003:0065). Riigivara valitseja on Regionaal- ja Põllumajandusministeerium (kuni 30. juunini 2023. a oli riigivara valitseja Keskkonnaministeerium) ja riigivara valitseja volitatud asutus Maaamet. Maardu V uuringuruumi teenindusala pindala on 15,26 ha.

1.11. Jägala uuringuruum asub Harju maakonnas Jõelähtme vallas Jägala külas riigile kuuluval kinnistul Anija metskond 19 (kinnistu registriora nr 16206450, katastritunnusega 24505:002:0115). Riigivara valitseja on Kliimaministeerium (kuni 30. juunini 2023. a oli riigivara valitseja Keskkonnaministeerium) ja riigivara valitseja volitatud asutus Riigimetsa Majandamise Keskus (edaspidi ka RMK). Jägala uuringuruum koosneb kahest lahustükist, uuringuruumi teenindusala kogupindala on 135,71 ha.

1.12. Jägala IX uuringuruum asub Harju maakonnas Jõelähtme vallas Jägala külas riigile kuuluvatel kinnistutel Anija metskond 15 (kinnistu registriora nr 14996250, katastritunnusega 24505:002:0112), Anija metskond 17 (kinnistu registriora nr 15381250, katastritunnusega 24501:001:1567) ja Anija metskond 198 (kinnistu registriora nr 14633002, katastritunnusega 24505:002:0061). Riigivara valitseja on Kliimaministeerium (kuni 30. juunini 2023. a oli riigivara valitseja Keskkonnaministeerium) ja riigivara valitseja volitatud asutus RMK. Jägala IX uuringuruum koosneb kahest lahustükist, uuringuruumi teenindusala kogupindala on 52,8 ha.

1.13. Jägala III, Jägala VII, Jägala VIII, Jägala X, Maardu ja Maardu V uuringuruumides kavandatavate geoloogiliste uuringute eesmärk on lubjakivi tarbevaru uuring järgnevatel tingimustel:

1.13.1. Jägala III uuringuruumis rajatakse kuni 12 puurauku ja kuni 12 uuringukaevet sügavusega kuni 30 meetrit. Uuringuluba taotletakse kaheks aastaks ning uuringu tegija oleks AS TREV-2 Grupp;

1.13.2. Jägala VII uuringuruumis rajatakse kuni 20 puurauku ja kuni 20 uuringukaevet sügavusega kuni 30 meetrit. Uuringuluba taotletakse viieks aastaks ning uuringu tegija oleks AS TREV-2 Grupp;

1.13.3. Jägala VIII uuringuruumis rajatakse kuni kaheksa puurauku sügavusega kuni 20 meetrit. Uuringuluba taotletakse kaheks aastaks ning uuringu tegija oleks Maavarauuringud OÜ (registrikood 14346587);

1.13.4. Jägala X uuringuruumis rajatakse kuni 20 puurauku sügavusega kuni 25 meetrit. Uuringuluba taotletakse kaheks aastaks ning uuringu tegija oleks EMG Karjäärid OÜ;

1.13.5. Maardu uuringuruumis rajatakse kuni 17 puurauku sügavusega kuni 11 meetrit. Uuringuluba taotletakse viieks aastaks ning uuringu tegija oleks OÜ J. Viru Markseidibüroo (registrikood 11644539);

1.13.6. Maardu V uuringuruumis rajatakse kuni 20 puurauku sügavusega kuni 25 meetrit. Uuringuluba taotletakse kaheks aastaks ning uuringu tegija oleks EMG Karjäärid OÜ.

1.14. Jägala ja Jägala IX uuringuruumides kavandavate üldgeoloogiliste uurimistööde eesmärk on maavarade otsing, mille käigus otsitakse võimalikku ehituslubjakivile vastava kvaliteediga maavara. Maavara otsingu eesmärgil tehtava üldgeoloogilise uurimistöö käigus uuritakse uuringuruumi piires maavara levikut ja omadusi, milleks rajatakse kaevandeid ja puurauke ning võetakse proove laborimääranguteks, piiritletakse ja arvutatakse olenevalt uuringuvõrgu tihedusest maavara tarbevaru, reservvaru ja prognoosvaru ning antakse soovitusi uuringutöödeks. Jägala uuringuruumis rajatakse kuni 50 puurauku sügavusega kuni 20 meetrit. Uurimistöö luba taotletakse viieks aastaks ning uuringu tegija oleks AS TREV-2 Grupp. Jägala IX uuringuruumis rajatakse kuni 30 puurauku sügavusega kuni 30 meetrit. Uurimistöö luba taotletakse viieks aastaks ning uuringu tegija oleks EMG Karjäärid OÜ.

1.15. Keskkonnaamet avaldas maapõuaseaduse (edaspidi ka *MaaPS*) § 30 lõike 2 alusel uuringulubade ja uurimistöö lubade taotluste esitamise kohta teated väljaandes Ametlikud Teadaanded ettepanekute ja vastuväidete esitamiseks. Teated avalikustati järgmistel kuupäevadel:

1.15.1. 21. augustil 2017. a Jägala uurimistöö loa taotlus;

1.15.2. 30. novembril 2017. a Jägala VII ja Jägala VIII uuringulubade taotlused;

1.15.3. 3. mail 2018. a Jägala III uuringuluba taotlus;

1.15.4. 2. juulil 2018. a Maardu V uuringuluba taotlus;

1.15.5. 9. juulil 2018. a Jägala IX uurimistöö loa ja Jägala X uuringuluba taotlused;

1.15.6. 14. septembril 2018. a Maardu uuringuluba taotlus.

1.16. Keskkonnaamet teavitas 21. augusti 2017. a kirjaga nr 12-1/17/9312-3 Jägala uurimistöö loa taotluse menetlusse võtmisest AS-i TREV-2 Grupp, Jõelähtme Vallavalitsust, Transpordiametit, RMK-d, Riigi Kaitseinvesteeringute Keskust, Maa-ametit ja uuringuruumi teenindusalaga piirnevate kinnistute omanikke.

1.17. Keskkonnaamet teavitas 5. detsembri 2017. a kirjaga nr 12-2/17/12345-4 Jägala VII uuringuluba taotluse menetlusse võtmisest AS-i TREV-2 Grupp, Jõelähtme Vallavalitsust, Transpordiametit ja uuringuruumi teenindusalaga piirnevate kinnistute omanikke.

1.18. Keskkonnaamet teavitas 6. detsembri 2017. a kirjaga nr 12-2/17/12614-5 Jägala VIII uuringuluba taotluse menetlusse võtmisest Osaühingut Ruu Küla Kaevandajate Selts, Jõelähtme Vallavalitsust, Maa-ametit, Transpordiametit ja uuringuruumi teenindusalaga piirnevate kinnistute omanikke.

1.19. Keskkonnaamet teavitas 3. mai 2018. a kirjaga nr 12-2/18/5054-4 Jägala III uuringuloo taotluse menetlusse võtmisest AS-i TREV-2 Grupp, Jõelähtme Vallavalitsust, Transpordiametit, RMK-d ja uuringuruumi teenindusalaga piirnevate kinnistute omanikke.

1.20. Keskkonnaamet teavitas 2. juuli 2018. a kirjaga nr 12-2/18/10627-4 Maardu V uuringuloo taotluse menetlusse võtmisest EMG Karjäärid OÜ-d, Jõelähtme Vallavalitsust, Maa-ametit, RMK-d ja uuringuruumi teenindusalaga piirnevate kinnistute omanikke.

1.21. Keskkonnaamet teavitas 9. juuli 2018. a kirjaga nr 12-2/18/10623-5 Jägala IX uurimistöö loa taotluse menetlusse võtmisest EMG Karjäärid OÜ-d, Jõelähtme Vallavalitsust, Transpordiametit, Maa-ametit, RMK-d ja uuringuruumi teenindusalaga piirnevate kinnistute omanikke.

1.22. Keskkonnaamet teavitas 9. juuli 2018. a kirjaga nr 12-2/18/10629-4 Jägala X uuringuloo taotluse menetlusse võtmisest EMG Karjäärid OÜ-d, Jõelähtme Vallavalitsust, Transpordiametit ja uuringuruumi teenindusalaga piirnevate kinnistute omanikke.

1.23. Keskkonnaamet teavitas 14. septembri 2018. a kirjaga nr 12-2/18/12462-11 Maardu uuringuloo taotluse menetlusse võtmisest Veski Paas OÜ-d, Jõelähtme Vallavalitsust, Maa-ametit, RMK-d, Transpordiametit ja uuringuruumi teenindusalaga piirnevate kinnistute omanikke.

1.24. MTÜ Jägala Külaselts esitas 6. septembril 2017. a Keskkonnaametile seisukoha Jägala uuringuruumi uurimistöö loa taotluse menetlusse võtmise osas. MTÜ Jägala Külaselts ei poolda üldgeoloogilise uurimistöö tegemist ajaloolisel Jägala laagri asukohal. Jägala küla elanikud soovivad laagriala taastada ajaloo säilitamiseks ja tutvustamiseks ning ka terviseradade kompleksi loomiseks ja õuesõppe läbiviimise võimaluste suurendamiseks.

1.25. Keskkonnaamet selgitas 26. septembri 2017. a kirjas nr 12-1/17/9312-14 MTÜ-le Jägala Külaselts, et üldgeoloogiline uurimistöö ei takista Jägala küla elanike soovi ajaloolist ala taastada ajaloo säilitamiseks ja tutvustamiseks ning ka terviseradade kompleksi loomiseks ja õuesõppe läbiviimise võimaluste suurendamiseks, kuna üldgeoloogilise uurimistöö käigus rajatavad puuraugud likvideeritakse koheselt peale proovide võtmist ning antud tegevus ei mõjuta maapinna reljeefi säilitades antud ala maastiku.

1.26. Transpordiamet jõudis 6. detsembri 2017. a kirjades nr 15-5/17-00038/130 ja 15-5/17-00038/131, 4. mai 2018. a kirjas nr 15-5/18/21835-2 ja 24. juuli 2018. a kirjas nr 15-5/18/33460-2 seisukohale, et vastavalt ehitusseadustiku § 71 lõikele 2 puudub Jägala VIII, Jägala VII ja Jägala III uuringulubade ning Jägala IX uurimistöö loa taotlustel puutumus riigi põhimaantee nr 1 (E20) Tallinn-Narva teekaitsevööndiga. Lisaks nõustus Transpordiamet 24. juuli 2018. a kirjaga nr 15-5/18/32384-2 ja 17. septembri 2018. a kirjaga nr 15-5/18/43901-2 Maardu V ja Maardu uuringulubade taotlustega. Transpordiamet palus enda kaasamist nimetatud taotluste edasisse menetlusse.

1.27. Jõelähtme Vallavalitsus saatis 15. detsembri 2017. a kirjaga nr 10-9/5015-1, 11. juuli 2018. a kirjadega nr 10-9/2464-1 ja 10-9/2458-1 ning 26. septembri 2018. a kirjaga nr 10-9/3633-1 Keskkonnaametile seisukoha Jägala VII, Jägala VIII, Jägala X ja Maardu uuringulubade taotluste ning Jägala IX uurimistöö loa taotluse menetlusse võtmise osas. Jõelähtme Vallavalitsus palus Keskkonnaametil menetlused lõpetada, sest uuritavatele aladel kaevandamine ei ole valla arengudokumentide järgi ette nähtud ning vald seda ei toeta.

1.28. Erasisik T.V. saatis 24. augustil 2018. a Keskkonnaametile pöördumise, mille kohaselt erasisik T.V. ei nõustu uuringuloo andmisega Maardu V uuringuruumis. Pöördumises on kokkuvõtlikult esile toodud, et Jõelähtme vald ei vaja uusi „kaevandusi“, mistõttu ei ole vaja teha ka geoloogilisi uuringuid ning et soovitakse elada puhtas ja looduslikus keskkonnas, mitte „kaevanduste“ rikutud alal.

1.29. Keskkonnaamet vastas 10. jaanuari 2018. a kirjaga nr 12-2/17/12345-8 ja 12. juuli 2018. a kirjaga nr 12-2/18/10623-10 Jõelähtme Vallavalitsusele, et MaaPS ja haldusmenetluse seadus ei näe võimalust Keskkonnaametil lõpetada uuringuloo või uurimistöö loa taotluse menetlust avalikustamise käigus saadud arvamuste või ettepanekute põhjal.

1.30. Jägala ja Ruu külade külavanemad ning MTÜ Jägala Külaselts ja MTÜ Ruu Küla Heakorraline Selts saatsid 8. novembril 2018. a Keskkonnaametile pöördumise seoses hoogustunud geoloogilise uuringu lubade taotluste esitamisega Jägala ja Ruu külates. Pöördumises on kokkuvõtlikult esile toodud, et Jägala ja Ruu külade metsaalad kuuluvad rohevõrgustikku ja Tallinna rohevööndisse, mis ei ole ainult kohalike inimeste metsad, vaid meie kõigi roheline ala. Pöördumise esitajad on seisukohal, et uute kaevanduste loomine rohealade arvelt on perspektiivitu. Jõelähtme valla territooriumil on juba mitmeid kaevandusi ja maardlaid, samuti ei näe uute asukohtadega kaevanduste teket ette valla üldplaneering ega arengukava ega ei soosi ka kohalik kogukond.

1.31. Keskkonnaamet saatis 25. augusti 2017. a kirjaga nr 12-1/17/9312-6 Jägala uurimistöö loa, 5. detsembri 2017. a kirjaga nr 12-2/17/12345-5 Jägala VII uuringuloo, 3. mai 2018. a kirjaga nr 12-2/18/5054-5 Jägala III uuringuloo ja 9. juuli 2018. a kirjaga nr 12-2/18/10623-7 Jägala IX uurimistöö loa taotlused MaaPS 27 lõike 5 alusel arvamuse avaldamiseks Kaitseministeeriumile, sest Jägala, Jägala III, Jägala VII ja Jägala IX uuringuruumid asuvad riigikaitselise ehitise Jägala linnak piiranguvööndis.

1.32. Kaitseministeerium ei esitanud 22. septembri 2017. a kirjaga nr 12-1/17/3725 Jägala uurimistöö loa taotluse kohta märkuseid ning asus 6. märtsi 2018. a kirjas nr 12-1/18/489 ja 1. juuni 2018. a kirjas nr 12-1/18/2019 seisukohale, et geoloogiliste uuringute tegemine Jägala VII ja Jägala III uuringuruumides ei mõjuta riigikaitselise ehitise Jägala linnak töövõimet. Jägala IX uurimistöö loa taotluse kohta Kaitseministeerium arvamust ei avaldanud. Haldusmenetluse seaduse (edaspidi *HMS*) § 16 lõike 2 kohaselt, kui teine haldusorgan ei ole arvamust määratud tähtajaks andnud ega tähtaega pikendanud, võib taotluse lahendada teise haldusorgani arvamusega.

1.33. Keskkonnaamet küsis 24. augusti 2017. a kirjaga nr 12-1/17/9312-5, 3. juuli 2018. a kirjaga nr 12-2/18/10627-5 ning 9. juuli 2018. a kirjadega nr 12-2/18/10623-6 ja 12-2/18/10629-5 5 riigivara valitseja volitatud asutustelt Maa-ametilt ja RMK-lt MaaPS § 27 lõike 3 alusel nõusolekut riigile kuuluvate kinnisasjade kasutamiseks üldgeoloogilisteks uurimistöödeks Jägala ja Jägala IX uuringuruumides ning geoloogilisteks uuringuteks Maardu V ja Jägala X uuringuruumides.

1.34. RMK andis 22. septembri 2017. a kirjaga nr 3-1.1/3120 Jägala uuringuruumi asukoha riigivara valitseja volitatud asutusena nõusoleku üldgeoloogilise uurimistöö tegemiseks tingimusel, et uuringu tegija kooskõlastab uurimistöö läbiviimise RMK-ga.

1.35. Keskkonnaministeerium (edaspidi ka *KeM*) andis 6. augusti 2018. a kirjaga nr 13-1/18/4782-2 Maardu V uuringuruumi asukoha riigivara valitsejana nõusoleku riigile kuuluva kinnisasja Raadiku (katastritunnus 24504:003:0065), 27. augusti 2018. a kirjaga nr 13-1/18/4789-2 Jägala X uuringuruumi asukoha riigivara valitsejana nõusoleku riigile kuuluva kinnisasja Katku (katastritunnus 24501:001:2455) ning 13. novembri 2018. a kirjaga nr 13-1/18/5342-2 Jägala IX uuringuruumi asukoha riigivara valitsejana nõusoleku riigile kuuluvate kinnisasjade Anija metskond 15 (katastritunnus 24505:002:0112), Anija metskond 17 (katastritunnus 24501:001:1567) ja Anija metskond 198 (katastritunnus 24505:002:0061) kasutamiseks järgmistel tingimustel:

1.35.1. geoloogilise uuringu või üldgeoloogilise uurimistöö tegijal tuleb teavitada Maa-ametit või RMK-d e-posti teel välitööde läbiviimisest vähemalt 10 kalendripäeva ette;

1.35.2. kui geoloogilise uuringu või üldgeoloogilise uurimistöö raames on vaja teha raiet, tuleb sellest teatada riigimetsa majandajale, kes sõlmib uuringu või uurimistöö tegijaga kasvava metsa raadamiseks töövõtulepingu või raieõiguse omandamiseks kasvava metsa raieõiguse võõrandamise lepingu;

1.35.3. geoloogiline uuring Maardu V uuringuruumis tuleb läbi viia väljaspool vegetatsiooniperioodi. Uuringu läbiviijal tuleb teavitada Raadiku kinnisasja rentnikku OÜ-d Aatmaa;

1.35.4. Raadiku kinnisasjal paikneva elektriõhuliini kaitsevööndi alale uuringupunkte rajada ei tohi. Välitööde käigus ei tohi kahjustada maaparandussüsteemide nõuetekohast toimimist;

1.35.5. Katku kinnisasjal paiknevale elektriõhuliini kaitsevööndi alale uuringupunkte rajada ei tohi;

1.35.6. uuringu tegijal tagada, et uuringu käigus ei kahjustataks Katku ja Paemurru (katastritunnus 24504:008:0321) kinnisasjade piirile Eesti Lairiba Arenduse Sihtasutuse poolt rajatud elektroonilise side võrku.

1.36. Keskkonnaamet küsis 8. aprilli 2019. a kirjadega nr 12-2/19/313 ja 12-2/19/314, 25. aprilli 2018. a kirjaga nr 12-2/18/3207-2 ja 3. mai 2018. a kirjaga nr 12-2/18/5054-6 Põllumajandus- ja Toiduameti kooskõlastust maaparandussüsteemi alal geoloogiliste uuringute tegemiseks Jägala III, Jägala VII, Maardu ja Maardu V uuringuruumides.

1.37. Keskkonnaamet saatis 8. aprilli 2019. a kirjaga nr 12-2/19/313-2 MaaPS 27 lõike 6 alusel Maardu uuringuruumi uuringuloa taotluse arvamuse avaldamiseks Muinsuskaitseametile, sest Maardu uuringuruum asub Rebala muinsuskaitsealal.

1.38. Põllumajandus- ja Toiduamet kooskõlastas 18. aprilli 2019. a kirjadega nr 14.2-1/9868 ja 14.2-1/9885 Maardu ja Maardu V uuringuruumides geoloogiliste uuringute tegemise tingimusel, et uuringute tegemisel tagatakse maaparandussüsteemi toimimine vastavalt maaparandusseaduse nõuetele. Geoloogiliste uuringute tegemise Jägala III ja Jägala VII uuringuruumides kooskõlastas Põllumajandus- ja Toiduamet vaikimisi.

1.39. Muinsuskaitseamet asus 30. aprilli 2019. a kirjas nr 1.1-7/974-2 seisukohale, et arheoloogiamälestiste kaitse ja Rebala muinsuskaitseala väärtuste säilimise seisukohast ei kujuta geoloogiline uuring Maardu uuringuruumis suuremat ohtu arheoloogiapärandi säilimisele.

1.40. Keskkonnaamet saatis 27. märtsi 2018. a kirjaga nr 12-2/18/4602, 26. aprilli 2018. a kirjaga nr 12-2/18/3207-3, 17. mai 2018. a kirjaga nr 12-2/18/7777, 28. augusti 2018. a kirjaga nr 12-2/18/5054-12, 23. oktoobri 2018. a kirjaga nr 12-2/18/10629-9, 29. jaanuari 2019. a kirjaga nr 12-2/18/10623-17, 8. aprilli 2019. a kirjaga nr 12-2/19/314-2 ja 10. aprilli 2019. a

kirjaga nr 12-2/19/313-4 MaaPS-i § 27 lõike 7 alusel Jägala III, Jägala VII, Jägala VIII, Jägala X, Maardu ja Maardu V uuringulubade taotlused, Jägala ja Jägala IX uurimistöö lubade taotlused, nende kohta antavate haldusaktide eelnõud ning samuti keskkonnamõju hindamise (edaspidi *KMH*) algatamata jätmise otsuse eelnõud Jõelähtme Vallavalitsusele arvamuse avaldamiseks. Maardu ja Maardu V uuringulubade taotlused ja vastavad eelnõud saadeti teadmiseks ka Veski Paas OÜ-le, EMG Karjäärid OÜ-le, OÜ-le Aatmaa, US TradingHouse OÜ-le, OÜ-le Melanell, Põllumajandus- ja Toiduametile, Maa-ametile, Transpordiametile, Muinsuskaitseametile ning eraisikutele A.K., M.H. ja T.V.

1.41. Jõelähtme Vallavolikogu saatis 27. juuni 2018. a kirjaga nr 10-9/1597-1, 12. oktoobri 2018. a kirjadega nr 10-9/1315-1, 10-9/3159-3 ja 10-9/3159-4, 14. detsembri 2018. a kirjaga nr 10-9/4125-3, 15. märtsi 2019. a kirjaga nr 10-9/352-3 ning 28. juuni 2019. a kirjadega nr 10-9/1133-4 ja 10-9/1165-4 Keskkonnaametile seisukohad, mille kohaselt Jõelähtme Vallavolikogu ei ole nõus uuringulubade andmisega Jägala III, Jägala VII, Jägala VIII, Jägala X, Maardu ja Maardu V uuringuruumides ning uurimistöö lubade andmisega Jägala ja Jägala IX uuringuruumides. Jõelähtme Vallavolikogu seisukohad ja nende käsitus esitatakse käesoleva korralduse punktis 2.

1.42. Transpordiamet nõustus 9. aprilli 2019. a kirjaga nr 15-5/18/32384-4 ja 12. aprilli 2019. a kirjaga nr 15-5/18/43901-5 Maardu ja Maardu V uuringulubade taotlustega, nende kohta antavate haldusaktide eelnõudega ning *KMH* algatamata jätmise otsuse eelnõudega.

1.43. Eraisik T.V. esitas 12. mail 2019. a ja 29. mail 2019. a seisukoha Maardu ja Maardu V uuringulubade taotluste, nende kohta antavate haldusaktide eelnõu ning *KMH* algatamata jätmise otsuse eelnõu kohta. Eraisik T.V. ei nõustu uuringulubade andmisega Maardu ja Maardu V uuringuruumides. Eraisik T.V. arvab, et kuna kaevandamisloa taotlemisel täiendavat *KMH* läbiviimist Keskkonnaamet ei nõua, siis peab geoloogilise uuringu loa taotluse menetluses koostatud *KMH* eelhindang käsitlema erinevaid alternatiive mõjudele-tegevustele ja andma hinnangu asjaoludele, mis puudutavad kaevandamist.

1.44. Keskkonnaamet selgitas 3. juuni 2019. a kirjas nr 12-2/19/314-9 ja 26. juuni 2019. a kirjas nr 12-2/19/313-15 eraisikule T.V., et uuringuloa ja kaevandamisloa taotluse menetlused on eraldiseisvad ning *KMH* eelhindamine viiakse läbi mõlema menetluse käigus, kusjuures käsitletakse vaid konkreetset menetlust puudutavaid asjaolusid. Kõiki asjaolusid kaaludes jõudis Keskkonnaamet järeldusele, et geoloogiliste uuringutega Maardu ja Maardu V uuringuruumides ei kaasne olulist keskkonnamõju.

1.45. Keskkonnaamet teavitas 28. juuni 2018. a kirjas nr 12-2/18/7777-4 Osaühingut Ruu Küla Kaevandajate Selts, 15. oktoobri 2018. a kirjas nr 12-2/18/5054-17, 19. oktoobri 2018. a kirjas nr 12-2/18/3207-8 ja 22. oktoobri 2018. a kirjas nr 12-2/18/4602-3 AS-i TREV-2 Grupp, 18. detsembri 2018. a kirjas nr 12-2/18/10629-14, 18. märtsi 2019. a kirjas nr 12-2/19/39-5 ja 1. juuli 2019. a kirjas nr 12-2/19/314-12 EMG Karjäärid OÜ-d ning 11. juuli 2019. a kirjas nr 12-2/19/313-17 Veski Paas OÜ-d Jõelähtme Vallavolikogu seisukohtadest ning küsis nimetatud ettevõtete seisukohtasid kohaliku omavalitsuse üksuse arvamuste ja menetluste edasise käigu kohta.

1.46. Osaühing Ruu Küla Kaevandajate Selts tegi 5. juuli 2018. a kirjas nr 18/0705-1K Keskkonnaametile ettepaneku taotleda MaaPS-i § 35 lõike 3 alusel Jägala VIII uuringuloa andmise nõusolekut Vabariigi Valitsuselt (edaspidi ka *IV*).

1.46. AS TREV-2 Grupp tegi 26. novembri 2018. a kirjas nr T800-1/6543 Keskkonnaametile ettepaneku taotleda MaaPS-i § 35 lõike 3 alusel Jägala III ja Jägala VII uuringulubade ning Jägala uurimistöö loa andmise nõusolekut VV-lt.

1.47. EMG Karjäärid OÜ tegi 18. jaanuari 2019. a kirjas nr 19-59, 15. aprilli 2019. a kirjas nr 19-68 ja 29. juuli 2019. a kirjas nr 19-128 Keskkonnaametile ettepaneku taotleda MaaPS-i § 35 lõike 3 alusel Jägala X ja Maardu V uuringulubade ning Jägala IX uurimistöö loa andmise nõusolekut VV-lt.

1.48. Veski Paas OÜ tegi 30. juuli 2019. a kirjas nr 2 Keskkonnaametile ettepaneku taotleda MaaPS-i § 35 lõike 3 alusel Maardu uuringuloa andmise nõusolekut VV-lt.

1.49. Keskkonnaamet pöördus 10. juuli 2018. a kirjaga nr 12-2/18/7777-7, 10. jaanuari 2019. a kirjaga nr 12-2/18/5054-18, 14. jaanuari 2019. a kirjadega nr 12-2/18/3207-12 ja 12-2/18/4602-5, 29. jaanuari 2019. a kirjaga nr 12-2/18/10629-16, 17. juuni 2019. a kirjaga nr 12-2/19/39-8, 27. augusti 2019. a kirjaga nr 12-2/19/314-14 ning 28. augusti 2019. a kirjaga nr 12-2/19/313-20 Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (edaspidi ka MKM) poole riigi huvi väljaselgitamiseks Jägala III, Jägala VII, Jägala VIII, Jägala X, Maardu ja Maardu V uuringulubade ning Jägala ja Jägala IX uurimistöö lubade taotluste menetlustes.

1.50. MKM asus 6. augusti 2018. a kirjas nr 17-1/18-0148/6747, 4. novembri 2019. a kirjades nr 17-1/18-0148/8129, 17-1/18-0148/8132, 17-1/18-0148/8133, 17-1/18-0148/8134, 17-1/18-0148/8135 ja 17-1/18-0148/8136 ning 15. novembri 2019. a kirjas nr 17-1/18-0148/8494 seisukohale, et geoloogiliste uuringute tegemine Jägala III, Jägala VII, Jägala VIII, Jägala X, Maardu ja Maardu V uuringuruumides ning üldgeoloogiliste uurimistööde tegemine Jägala ja Jägala IX uuringuruumides vastab riigi huvidele.

1.51. Keskkonnaamet pöördus 3. oktoobri 2018. a kirjaga nr 12-2/18/7777-10, 6. veebruari 2020. a kirjaga nr 12-2/19/313-22, 21. aprilli 2021. a kirjadega nr DM-110859-4, DM-110892-3, DM-110896-3 ja DM-110992-3 ning 23. aprilli 2021. a kirjadega nr DM-110895-3 ja DM-110991-3 KeM-i poole riigi huvi väljaselgitamiseks Jägala III, Jägala VII, Jägala VIII, Jägala X, Maardu ja Maardu V uuringulubade ning Jägala ja Jägala IX uurimistöö lubade taotluste menetlustes.

1.52. Keskkonnaminister asus 13. novembri 2018. a kirjas nr 14-6/18/6423-2, 3. märtsi 2020. a kirjas nr 13-1/20/570-2, 20. mai 2021. a kirjades nr 13-1/21/1951-2 ja 13-1/21/1988-2 ning 25. mai 2021. a kirjades nr 13-1/21/1958-2, 13-1/21/1987-3, 13-4/21/2017-2 ja 13-1/21/2018-2 seisukohale, et uuringulubade andmine Jägala III, Jägala VII, Jägala VIII, Jägala X, Maardu ja Maardu V uuringuruumides ning uurimistöö lubade andmine Jägala ja Jägala IX uuringuruumides on riigi huviga kooskõlas.

1.53. Riigikogu võttis 17. juunil 2020. a vastu Vabariigi Valitsuse seaduse muutmise seaduse, millega muudeti MKM-i valitsemisala ülesandeid. Vabariigi Valitsuse seaduse § 63 lõikesse 1 lisati maapõueressursside valdkond ning tegevustena geoloogiline kaardistamine ja riikliku geoloogilise kompetentsi tagamine. See muudatus tugevdas MKM-i pädevust sotsiaal-majanduslikult põhjendatud riikliku huvi määratlemisel nii maapõue uurimistegevuse suunamisel kui ka olemasolevate geoloogilise uuringu ja maavarade kaevandamise lubade taotluste menetlusprotsessides.

1.54. Vabariigi Valitsuse seaduse § 1 lõike 2 kohaselt teostab VV täidesaatvat riigivõimu vahetult või valitsusasutuste kaudu. MKM-i valitsemisala ülesannete muudatustest tulenevalt saatis Keskkonnaamet 29. juuli 2020 kirjaga nr 14-6/20/3364, 23. aprilli 2021. a kirjaga nr 12-1/21/8686 ja 16. septembri 2021. a kirjaga nr 12-1/21/19782 MKM-le VV poole pöördumiseks Jägala III, Jägala VII, Jägala VIII, Jägala X, Maardu ja Maardu V uuringulubade ning Jägala ja Jägala IX uurimistöö lubade taotluste materjalid.

1.55. Riigikogu võttis 20. juunil 2023. a vastu Vabariigi Valitsuse seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse, millega muu hulgas korraldati KeM ümber Kliimaministeeriumiks (edaspidi ka *KliM*). KliM-i valitsemisalasse liideti lisaks seni KeM-i valitsemisalas olnud ülesannetele osaliselt MKM-i valitsemisalas olnud ülesanded. MKM-i valitsemisalast läksid KliM-i valitsemisalasse muu hulgas üle maapõueressursside kasutamise korraldamine, geoloogiline kaardistamine ja riikliku geoloogilise kompetentsi tagamine. Muudatused jõustusid 1. juulil 2023. a. Seega on MKM-i ülesanded maavarade vastutusvaldkonnas alates 1. juulist 2023. a viidud täielikult üle KliM-i.

1.56. KliM valmistas ette VV-lt Jägala III, Jägala VII, Jägala VIII, Jägala X, Maardu ja Maardu V uuringulubade ning Jägala ja Jägala IX uurimistöö lubade andmiseks nõusoleku küsimise korralduse ning saatis korralduse eelnõu ja seletuskirja 2023. a kirjaga nr ... arvamuse avaldamiseks Jõelähtme vallale, AS-le TREV-2 Grupp, EMG Karjäär OÜ-le, Veski Paas OÜ-le, Osaühingule Ruu Küla Kaevandajate Selts, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile, Transpordiametile, Riigimetsa Majandamise Keskusele, Riigi Kaitseinvesteeringute Keskusele, Maa-ametile, Põllumajandus- ja Toiduametile, Muinsuskaitseametile, MTÜ-le Jägala Külaselts, MTÜ-le Ruu Küla Heakorraldus Selts, eraisikule T.V. ja uuringuruumide teenindusalaadega piirnevate kinnistute omanikele.

2. JÕELÄHTME VALLAVOLIKOGU, KESKKONNAMINISTEERIUMI NING MAJANDUS- JA KOMMUNIKATSIOONIMINISTEERIUMI SEISUKOHAD SENISES MENETLUSES

2.1. Jõelähtme Vallavolikogu 27. juuni 2018. a, 12. oktoobri 2018. a, 14. detsembri 2018. a, 15. märtsi 2019. a ja 28. juuni 2019. a seisukohad

2.1.1. Jõelähtme Vallavolikogu saatis 27. juuni 2018. a kirjaga nr 10-9/1597-1, 12. oktoobri 2018. a kirjadega nr 10-9/1315-1, 10-9/3159-3 ja 10-9/3159-4, 14. detsembri 2018. a kirjaga nr 10-9/4125-3, 15. märtsi 2019. a kirjaga nr 10-9/352-3 ning 28. juuni 2019. a kirjadega nr 10-9/1133-4 ja 10-9/1165-4 Keskkonnaametile seisukohad, mille kohaselt Jõelähtme Vallavolikogu ei ole nõus uuringulubade andmisega Jägala III, Jägala VII, Jägala VIII, Jägala X, Maardu ja Maardu V uuringuruumides ning uurimistöö lubade andmisega Jägala ja Jägala IX uuringuruumides (edaspidi ka *taotletavad uuringuruumid*).

2.1.2. Kirjades toodud seisukohtade kohaselt ei toeta Jõelähtme Vallavolikogu uuringulubade ja uurimistöö lubade andmist, sest uuringulubade ja uurimistöö lubade taotlused on esitatud eesmärgiga kaevandada tulevikus ehituslubjakivi. Jõelähtme Vallavolikogu hindab uuringulubade ja uurimistöö lubade taotlusi seetõttu koosmõjus hilisemate võimalike kaevandamislubade andmisega.

2.1.3. Jõelähtme Vallavolikogu hinnangul ei ole uuringulubade ja uurimistöö lubade andmine koosmõjus hilisemate võimalike kaevandamislubade andmisega kooskõlas Jõelähtme valla ja kohaliku kogukonna huvidega. Lisaks kohaliku kogukonna argumentidele esitas Jõelähtme

vald veel mitmeid argumente, miks ei peaks uuringulubasid ja uurimistöö lubasid andma. Valla argumendid on kokku võetavad järgmiselt:

2.1.4. MaaPS § 17 lõike 4 kohaselt võib üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloa alusel hüdroteoloogilisi töid teha isik, kellel on veeseaduse § 208 punktide 1, 3 ja 5 kohane tegevusluba, kuid Maavarauuringud OÜ-l, AS-il TREV-2 Grupp, EMG Karjäärid OÜ-l ja OÜ-l J. Viru Markseidibüroo vastav tegevusluba puudub.

2.1.5. Osatühing Ruu Küla Kaevandajate Selts on asutatud sissemakset tegemata ning puuduvad andmed selle kohta, et nimetatud äriühingul oleks töötajaid või et ta oleks tasunud riiklikke makse. Seetõttu esineb oht, et kui maavara geoloogilise uuringu käigus mistahes põhjusel peaks kaasnema kahjulikke tagajärgi, siis võib loa taotlejalt kahjuhüvitise saamine olla keeruline.

2.1.6. Geoloogiliste uuringute ja üldgeoloogiliste uurimistööde (edaspidi koos nimetatud ka kui *geoloogilised tööd*) tegemine ja tõenäoline hilisem lubjakivi kaevandamine on vastuolus loodusvarade säästliku kasutamise põhimõtte ning säästva arengu kontseptsiooniga. Lubjakivi saamiseks on kõige otstarbekam kasutada Põhja-Eesti rekonstrueeritavate ja/või rajatavate teede alla jäävat lubjakivi. Olukord, kus teede alla jääv lubjakivi jäetakse kasutamata ning selle asemel tehakse geoloogilisi uuringuid ning rajatakse mujale karjääre lubjakivi kaevandamiseks, on vastuolus loodusvarade säästliku kasutamise põhimõtte ning säästva arengu kontseptsiooniga.

2.1.7. On teadmata, kas Kuriste kinnistu omanik on nõus geoloogilise uuringu tegemisega Jägala VII uuringuruumis, mis asub Kuriste kinnistul.

2.1.8. Jõelähtme vallale on esitatud taotlus kohaliku kaitseala moodustamiseks alal, mis muuhulgas hõlmab Jägala, Jägala III, Jägala VII, Jägala IX uuringuruumi. Jõelähtme Vallavolikogu ei ole nõus andma nõusolekut uuringulubade ja uurimistöö lubade andmiseks senikaua, kuni ei ole valminud ekspertiisi lähtuvalt looduskaitseaduse § 8 lõikest 3. Juhul, kui ekspertiisi tulemusena peaks selguma, et kohaliku kaitseala moodustamine on põhjendatud, siis soovib Jõelähtme vald tõsiselt kaaluda kaitseala moodustamist. Juhul, kui Jõelähtme vald peaks ekspertiisist lähtudes otsustama kaitseala moodustamise ning kui sellel kaitsealal peaks olema keelatud maavarade kaevandamine, siis puudub tarvidus geoloogiliste tööde tegemiseks.

2.1.9. Geoloogiliste tööde tegemine ja sellele järgnev võimalik lubjakivi kaevandamine avaldab taotletavate uuringuruumidele lähedalasuvatele kinnistutele kodu rajanud inimestele negatiivset mõju. On ilmne, et perspektiiv elada tulevikus lubjakivikarjääri vahetus läheduses ei ole ühelt poolt meeldiv ja avaldab eelkõige lähedalasuvatele kinnistutele olulist negatiivset mõju. Geoloogiliste tööde teostamine võib halvendada ka sportimise võimalusi.

2.1.10. Taotletavad uuringuruumid asuvad nõrgalt kaitstud põhjaveega alal. Seetõttu esineb märkimisväärne oht, et mistahes keskkonnareostuse puhul võib põhjavesi reostuda. Geoloogiliste tööde tegemise käigus esineb reaalne oht, et tekib keskkonnareostus seonduvalt näiteks geoloogilise töö käigus kasutatavast masinast õli või mõne muu aine lekkimisega.

2.1.11. Geoloogiliste tööde käigus puuraukude ja/või uuringukaevetööde rajamisega seonduvalt võivad saada kahjustatud maaparandussüsteemid ning maaparandussüsteemide kahjustada saamisest johtuvad negatiivsed tagajärjed võivad olla ulatuslikud ning ilmned mõnel muul maaüksusel. Samuti pärsib puuraukude tegemiseks vajaliku tehnika liikumine ja puuraukude rajamine põllumajanduslikku tegevust.

2.1.12. Geoloogiliste tööde tegemise käigus halveneb uuringualadel paikneva metsa puhkamiseks kasutamise potentsiaal (sh väheneks sportimise võimalused), sest välitööde tegemine tähendaks puude maha võtmist ja metsas tehnikaga liikumist võimaldavate juurdepääsuteede rajamist. Lubjakivi kaevandamine tähendaks aga seda, et kogu metsamassiiv tuleks maha raiuda. Nii Jõelähtme valla kui ka kohaliku kogukonna huvides on, et väärtuslik mets säiliks.

2.1.13. Geoloogilise uuringu tegemine Maardu uuringuruumis ning sellele järgnev võimalik kaevandamine halvendavad Rebala muinsuskaitseala seisukorda. Muinsuskaitseamet on 30. aprilli 2019. a kirjas nr. 1.1-7/974-2 märkinud, et ei pea otstarbekaks geoloogilise uuringu läbiviimist Maardu uuringuruumi alal, kuna muinsuskaitseala saaks kaevandamise tagajärjel pöördumatult kahjustada.

2.1.14. Maardu V uuringuruumi alal asub arheoloogiamälestis (kulutuurimälestiste registri nr 27432). Kulutuurimälestiste registri andmetel on tegemist endise asulakohaga, mille puhul esineb teaduslikku informatsiooni sisaldav arheoloogiline kultuurkiht. Jõelähtme Vallavolikogu soovib, et mälestisteks olevad endised asulakohad säiliks, kuivõrd need lisavad Jõelähtme vallale eripära ja on olulised nii kulutuuri, hariduse kui ka teaduse seisukohalt. Geoloogilise uuringu tegemine ning sealhulgas puuraukude rajamine võib oluliselt halvendada arheoloogiamälestise seisukorda.

2.1.15. Kinnistut Anija metskond 19, millel asub Jägala uuringuruumi uurimistöö loa taotlus, läbivad kaks gaasitorustikku. Mitmed puuraugud on kavas puurida gaasitorustike kaitsevööndi piirile, millega seondub märkimisväärne oht. Juhul, kui puuraukude puurimise käigus peaks midagi valesti minema (näiteks liiga suure vibratsiooni tekkimine, maapinna ära vajumine tingituna puuraukude rajamisest, puurmasina süttimine või plahvatamine puuraugu rajamise käigus jne), siis võivad halvemal juhul gaasitorustikud plahvatada. Kuna kaks gaasitorustikku paiknevad teineteise lähedal, siis nende gaasitorustike plahvatamisest tekivad negatiivsed tagajärjed võivad kumuleeruda. Sellise õnnetuse tagajärjed võivad olla ulatuslikud ja rasked.

2.1.16. Jägala X, Maardu ja Maardu V uuringuruumide geoloogiliste uuringute käigus on kavas rajada puuraugud elektripaigaldise ja sideehitise kaitsevööndite vahetusse lähedusse. Seeläbi võivad kaasneda olulised negatiivsed tagajärjed, kui puuraugu või puuraukude rajamise käigus elektripaigaldis ja/või sideehitis kahjustada saavad.

2.1.17. Geoloogilise uuringu teostamise tagajärjel võetakse maavara arvele MaaPS-i § 22 tähenduses. Maavara arvele võtmise tagajärjel hakkavad kehtima MaaPS §-s 15 sätestatud piirangud sellele maaüksusele, millel maavara arvele võeti. Jõelähtme valla huvides on, et vald oleks võimalikult vaba ja sõltumatu teostama planeerimisdiskretsiooni ja korraldama kohalikku elu. Valla huvides ei ole olukorra tekkimine, kus maaüksuse, millel maavara arvele võeti, katastriüksuse sihtotstarbe muutmiseks, ehitusloa andmiseks, detailplaneeringu kehtestamiseks jmt oleks vajalik Kliimaministeeriumi eelnev luba.

2.1.18. Jõelähtme valla üldisemad kogemused näitavad, et pärast ehituslubjakiviga seonduva geoloogilise uuringu tegemist tekib maavara kaevandamisega tegelevatel ettevõtjatel intensiivne huvi kaevandamisloa saamiseks konkreetse maa-ala suhtes, kus geoloogilised uuringud on tehtud ja ehituslubjakivi maavarana arvele võetud. Eesti Vabariigi positsioon kaevandamislubade andmisega seonduvalt on sageli kaevandamisettevõtjat õigustava-soosiva

alatooniga. Jõelähtme vald soovib ennast säästa järjekordsest mahukast vaidlusest ehituslubjakivi kaevandamiseks kaevandamisloa andmise ja selle loa tingimuste üle.

2.1.19. Tulenevalt kaevandamise spetsiifilisusest vallaelanike tööhõive kaevanduste tõttu üldjuhul ei suurene, küll kaasnevad kaevandamisega sageli mitmesugused keskkonnavalased probleemid. Kaevandamisega seondult Jõelähtme vallale laekuv keskkonnatasu ei kompenseeri kaevandamise negatiivseid tagajärgi. Samuti näitavad Jõelähtme valla kogemused, et kui kaevandamisloa saanud ettevõtja peaks ära kaduma, kaevandamine peaks jääma pooleli ja/või kaevandusala korrastamata, siis on riik olnud suutmatu neid probleeme lahendama.

2.1.20. Geoloogiliste tööde tegemine ja sellele järgnev lubjakivi kaevandamine on otseses vastuolus riigihalduse ministri 9. aprilli 2018. a käskkirjaga nr 1.1-4/78 kehtestatud Harju maakonnaplaneeringu 2030+ (edaspidi *Harju maakonnaplaneering*) lisaks nr 4 oleva Harju maakonnaplaneeringu teemaplaneeringuga „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused“ (edaspidi *teemaplaneering*)¹. Teemaplaneeringu seletuskirja punkti 2.1.1 järgi täiendab roheline võrgustik kaitsealade võrgustikku, ühendades need looduslike aladega ühtseks tervikuks. Rohevõrgustiku tuumalad (antud juhul tuumala T8, mis on piirkondliku tasandi tuumala) on piirkonnad, millele süsteemi funktsioneerimine valdavalt toetub. Tuumalad on ümbritseva suhtes kõrgema väärtusega alad. Tuumalade käsitlemisel tuleb arvestada, et nende lahutamatuks osaks on äärealad. Seletuskirja punktis 2.2.1 on sätestatud nõue, mille kohaselt roheline võrgustiku alal kavandatavate planeeringute, kavade jne puhul tuleb igal juhul arvestada, et roheline võrk jääks toimima. Seletuskirja punktis 2.2.2.1 on selgitatud, et konfliktid võivad tekkida seondult erinevate infrastruktuuride konkureerimisega ühele ja samale territooriumile. Seletuskirjas on sätestatud nõue, mille kohaselt „konfliktsetes piirkondades on vajalik välistada riigimetsamaa sihtotstarbe muutmine ning hoiduda muuviisilisest rohevõrgustiku toimimist ohustavast maakasutuse sihtotstarbe muutmisest“. Seega välistab Harju maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused“ punkt 2.2.2.1 tuumalas paiknevale maaüksusele mäetööstusmaa sihtotstarbe andmise. See omakorda tähendab, et lubjakivi kaevandamine taotletavates uuringuruumides, mis jäävad tuumalasse T8, on välistatud, kuna ilma maaüksusele mäetööstusmaa sihtotstarvet määramata ei ole võimalik kaevandamistegevusega alustada. Kuna kehtiv teemaplaneering lubjakivi kaevandamise taotletavates uuringuruumides välistab, siis ei ole otstarbekas teha kulutusi seondult geoloogiliste tööde tegemisega.

2.1.21. Jõelähtme valla kehtiva üldplaneeringu² kohaselt ei ole ette nähtud, et taotletavate uuringuruumide territooriumi maakasutuse sihtotstarbeks on mäetööstusmaa. Jõelähtme Vallavolikogu kinnitab, et ta ei ole nõus Jõelähtme valla üldplaneeringusse muudatuse tegemisega, mis võimaldaks lubjakivi kaevandamist taotletavatel uuringuruumides. Lisaks on üldplaneeringu seletuskirjas sätestatud, et Jõelähtme valla territooriumil on detailplaneerimiskohustusega alaks muuhulgas hajaasustuses paiknev ala, kuhu kavandatakse tootmisüksust. Jõelähtme vald on seisukohal, et kavandatavad lubjakivikarjäärid on vaadeldavad tootmisüksustena ning seega on uute lubjakivikarjääride rajamise eeltingimuseks karjääride ettenägevate detailplaneeringute kehtestamine. Kuna Jõelähtme Vallavolikogu ei ole nõus valla üldplaneeringu muutmisega ja detailplaneeringute kehtestamisega, mille tõttu on lubjakivi kaevandamine taotletavates uuringuruumides välistatud, siis ei ole ka otstarbekas teha kulutusi seondult geoloogiliste tööde tegemisega.

¹ <https://maakonnaplaneering.ee/maakonna-planeeringud/harjuma/harju-maakonnaplaneering-2030/>

² <https://joelahtme.ee/uldplaneering-kehtiv->

2.1.22. Samuti on oluline, et käesoleval ajal toimub Jõelähtme valla uue üldplaneeringu koostamine³. Jõelähtme valla uues üldplaneeringu eelnõus on piirkonda, kus paiknevad Jägala, Jägala III, Jägala VII, Jägala IX, Jägala X uuringuruumid, käsitletud hajaasustusalana, mis on täies ulatuses kaetud rohevõrgustikuga. Jõelähtme valla uue üldplaneeringu projekti seletuskirja punktist 5.5 ilmneb, et seondult rohevõrgustike aladega on sätestatud muuhulgas järgmised nõuded:

2.1.22.1. roheline võrgustiku alal kavandatavate planeeringute, kavade jne puhul tuleb igal juhul arvestada seda, et roheline võrgustik jääks toimima;

2.1.22.2. tugialadele ja koridoridele on üldjuhul vastunäidustatud teatud taristute (nt kiirteed, prügilad, jäätmehoiulad ja teised kõrge keskkonnariskiga objektid) rajamine. Juhul, kui uute taristute rajamine on vältimatu, tuleb planeeringu käigus hoolikalt valida rajatiste asukohta ning läbi viia keskkonnamõju hindamine ning vajadusel rakendada leevendavaid meetmeid (nt ulukiläbipääsud);

2.1.22.3. kaevandussoovi ja roheline võrgustiku koridori kattuvusel arvestab loaandja loamenetluses vajadusega säilitada roheline võrgustiku toimimine, töötades välja leevendavad meetmed.

2.1.23. Vaadeldes Jägala III ja Jägala VII uuringulubade taotlusi ning Jägala ja Jägala IX uurimistöö lubade taotlusi koosmõjus hilisema lubjakivi kaevandamisega, leiaks aset tuumala T8 oluline kahjustamine. Samuti halvendab roheline võrgustiku toimimist geoloogilise uuringu läbiviimine Jägala X uuringuruumis koosmõjus hilisema kaevandamisega. Kaevandamine võib põhjustada ulatuslikku veerežiimi muutust, mis omakorda mõjutab rohevõrgustiku ökoloogilist tasakaalu ning võib tuua endaga kaasa olulisi maastiku muutusi ja liigilise mitmekesisuse vähenemiseni. See tähendab, et geoloogiliste tööde tegemine Jägala, Jägala III, Jägala VII, Jägala IX ja Jägala X uuringuruumides koosmõjus lubjakivi hilisema kaevandamisega on otseselt vastuolus Jõelähtme valla uue üldplaneeringu projektist tuleneva nõudega tagada roheline võrgustiku toimima jäämine.

2.1.24. Jõelähtme valla uues üldplaneeringu projektis on piirkonda, kus paiknevad Maardu ja Maardu V uuringuruumid, käsitletud väärtusliku põllumajandusmaana. Jõelähtme Vallavolikogu on seisukohal, et geoloogiliste uuringute läbiviimine Maardu ja Maardu V uuringuruumides koosmõjus hilisema kaevandamisega hävitab väärtusliku põllumajandusmaa.

2.1.25. Kuigi Jõelähtme valla uut üldplaneeringut ei ole veel kehtestatud, siis on Riigikohus 20. märtsi 2014. a haldusasja nr 3-3-1-87-13 tehtud kohtuotsuse punktis 12 asunud seisukohale, et kuigi HMS § 60 lõike 1 kohaselt loob õiguslikke tagajärgi ja on täitmiseks kohustuslik ainult kehtiv haldusakt, ei ole samas kohalikul omavalitsusel keelatud planeeringu kaalumisel võtta arvesse asjakohaseid mittesiduvaid dokumente, sh koostamisel oleva kõrgema astme planeeringu eesmärgid. Avalik haldus peab vältima vastuolulist tegutsemist. Kaalutlusõiguse teostamisel ei tule arvestada üksnes õigusaktidega, vaid kõigi oluliste asjaoludega (HMS § 4 lõige 2). Sama kohtulahendi punkti 13 kohaselt tuleb ühe asjakohase kriteeriumina ruumilisel planeerimisel võtta arvesse piirkonnas juba väljakujunenud olustikku (planeerimisseaduse § 1 lõiked 2 ja 3). Olustikuga tuleb arvestada nii täpsemate alusdokumentide puudumise kui ka nende olemasolu korral. Jõelähtme Vallavolikogu leiab, et Riigikohtu poolt haldusasjas nr 3-3-1-87-13 tehtud kohtuotsuse punktides 12 ja 13 toodud suunistest lähtudes, on põhjendatud see, et seisukoha avaldamisel esitatud uuringulubade ja uurimistöö lubade taotluste kohta peab vallavolikogu silmas pidama ka Jõelähtme valla menetletava uue üldplaneeringuga kavandatavat.

³ https://maja.joelahtme.ee/?dir=Yldplaneerin_alg_2012%2F2023.12.01_kooskolastamisele

2.1.26. Lubjakivi kaevandamise taotletavate uuringuruumide territooriumil välistab ka Jõelähtme valla arengukava aastateks 2017-2025⁴. Nii on arengukava leheküljel 9 punktis 3.1 selgitatud: „Rohevõrgustiku sidusus ja maastikuväärtuste hoidmine: Rohetaristu strateegia seab eesmärgiks säilitada või taastada toimivate rohealade ja -rajatiste süsteem, mis on erinevatel geograafilistel tasanditel sidusad ja piisavalt kompaktsed, võimaldavad liikidel rännata ja kliimamuutustega kohaneda, rikastavad inimese elukeskkonda ning toetavad ökosüsteemseid teenuseid ja hüvesid.“. Samuti on arengukava punktis 4.3 leheküljel 32 märgitud: „Uute kaevanduste loomine ei ole valla arenguperspektiivis oluline, pigem tuleb lõpuni viia olemasolevad kaevandused (olemasolev varu välja kaevandada) ning need alad korrastada, et neid oleks võimalik kasutada kui täiendavate rekreatsioonialadena. Uute kaevandusala de tekitamine on perspektiivitu, sest seda ei soosi ei kohalik omavalitsus ega kohalik kogukond. Maavarade säästlik kasutus ja keskkonnavaenuliku kaevandamise vältimine ning valla territooriumile jäävate maavarade aktiivvarude muutmine passiivvarudeks aitab tagada parema elukeskkonna säilimise.“.

2.1.27. Jõelähtme Vallavalitsus on algatanud 6. oktoobri 2003. a korraldusega nr 694 Tammiku maaüksusel detailplaneeringu. Jõelähtme Vallavolikogu arvates ei ole põhjendatud geoloogilise uuringu loa andmine olukorras, kus taotletava geoloogilise uuringu loaga hõlmatava maa-ala osas on algatatud detailplaneeringu menetlus. Lisaks toob Jõelähtme vald välja, et geoloogiliste tööde tegemine ja sellele järgnev võimalik lubjakivi kaevandamine võib kaasa tuua selle, et taotletavate uuringuruumide lähialade kehtestatud ja koostamisel detailplaneeringuid ei hakata ellu viima. Seda põhjusel, et raske on leida huvilisi, kes sooviksid asuda elama tulevase lubjakivikaevanduse vahetusse lähedusse. Samas on Jõelähtme valla huviks, et menetletavad detailplaneeringu menetletaks lõpuni ning kehtestatud detailplaneeringud tegelikkuses ka realiseeritaks.

2.1.28. Tammiku maaüksusega seonduvalt on juba taotletud geoloogilise uuringu luba. Kuna Jõelähtme Vallavolikogu ei olnud nõus uuringuloa andmisega, siis vaidlustas taotleja valla otsuse. Sellest tulenevalt on nii Tallinna Halduskohus kui ka Tallinna Ringkonnakohus haldusasjas nr 3-12-2075 lugenud Jõelähtme Vallavolikogu keeldumise õiguspäraseks.

2.1.29. Jõelähtme Vallavolikogu ei nõustu uuringulubade ja uurimistöö lubade taotluste kohta koostatud KMH algatamata jätmise otsuste eelnõudega. Leiame, et uuringulubade ja uurimistöö lubade taotluste kohta tuleks läbi viia KMH-d, uurimaks muuhulgas järgmiseid küsimusi:

2.1.29.1. kui tõenäoline on põhjavee saastumine geoloogiliste uuringute ja üldgeoloogiliste uurimistööde teostamise käigus, kui ulatuslikuks võib areneda põhjavee reostus ning milliseid abinõusid tuleks tarvitusele võtta põhjavee reostumise vältimiseks ning reostuse tekkimise korral selle leviku piiramiseks ja reostuse likvideerimiseks;

2.1.29.2. millist mõju keskkonnale ja uuringualadel paiknevatele maaparandussüsteemidele avaldab puuraukude ja uuringukaevetööde tegemine ning millist negatiivset mõju keskkonnale võib põhjustada uuringualadel paiknevate maaparandussüsteemide kahjustada saamine geoloogiliste uuringute ja üldgeoloogiliste uurimistööde teostamise käigus;

2.1.29.3. millist mõju keskkonnale avaldab see, kui aset peaks leidma Anija metskond 19 maaüksust läbivate gaasitorude plahvatus ning milliseid ettevaatusabinõusid tuleks kasutusele võtta plahvatuse ohu vähendamiseks ja plahvatuse tagajärgede likvideerimiseks.

⁴ <https://www.riigiteataja.ee/aktiis/4191/0201/7003/Lisa.pdf>

2.2. Vastuväited Jõelähtme Vallavolikogu 27. juuni 2018. a, 12. oktoobri 2018. a, 14. detsembri 2018. a, 15. märtsi 2019. a ja 28. juuni 2019. a seisukohad kirjades esitatud seisukohtadele

2.2.1. Taotletavate uuringuruumide uuringulubade ja uurimistöö lubade taotlemise eesmärk on välja selgitada maavarade levik, kvaliteet ning keskkonnatingimused nende maavarade keskkonnahoidlikuks väljamiseks. Tegemist on uuringulubade ja üldgeoloogilise uurimistöö lubade taotlustega, kuid Jõelähtme Vallavolikogu on praktiliselt kõik oma nõusoleku andmisest keeldumise argumendid esitanud, nagu oleks tegemist kaevandamisloa taotlustega. Geoloogiline töö (geoloogiline uuring või üldgeoloogiline uurimistöö) ja kaevandamine on oma iseloomult, eesmärkidelt ja tagajärgedelt täiesti erinevad tegevused ning geoloogilise uuringu loa või üldgeoloogilise uurimistöö loa taotlemine ning maavara kaevandamise loa taotlemine on kaks täielikult eraldiseisvat menetlust. Kaevandamisloa taotlemise menetluses küsib kaevandamisloa andja kavandatava kaevandamiskoha kohaliku omavalitsuse üksuselt arvamust kaevandamisloa taotluse kohta (MaaPS § 49 lõige 6), seega antakse seisukoht võimaliku kaevandamistegevuse kohta kaevandamisloa menetluses. Juhul, kui kohaliku omavalitsuse üksus on andnud geoloogilise uuringu või üldgeoloogilise uurimistöö tegemiseks nõusoleku, ei ole omavalitsusüksus seotud kohustusega anda nõusolek kaevandamisloa andmiseks. Riigikohtu halduskolleegiumi poolt kohtuasjas nr 3-3-1-37-15 tehtud otsuse punkti 12 kohaselt „Eeltoodud regulatsioonist ei ole võimalik järeldada, et nõustumine uuringuloa andmisega piiraks mingilgi moel kohaliku omavalitsuse võimalust kaevandamisloa kooskõlastamisest keelduda.“. Siit järelduvalt ei piiraks kohaliku omavalitsuse üksuse nõustumine ka uurimistöö loa andmisega kohaliku omavalitsuse üksuse võimalust hiljem kaevandamisloa kooskõlastamisest keelduda. Riigikohus on viidanud otsuse punktis 16 leidnud, et „Väärad on ka vastustaja argumendid, et uuringuloaga nõustumine tekitaks loa saajal õiguspärase ootuse kaevandamisloa saamiseks ja et kohalikul omavalitsusel poleks uuringuloaga nõustumise järel võimalik hiljem kaevandamisloa kooskõlastamisest keelduda.“. Seetõttu ei tekita uuringuloa või uurimistöö loa andmine loa saajal õiguspärast ootust kaevandamisloa saamiseks. Jõelähtme Vallavolikogu 27. juuni 2018. a, 12. oktoobri 2018. a, 14. detsembri 2018. a, 15. märtsi 2019. a ja 28. juuni 2019. a keeldumise põhjendused pole enamasti seotud geoloogilise uuringu loa andmisega, vaid kaevandamisloa andmisega ning on ennatlikud ja seetõttu asjakohatud.

2.2.2. Kui geoloogiliste tööde käigus selgub, et kaevandamise alustamine ei ole otstarbekas, siis kaevandamisluba ei taotleta. Samas ei ole geoloogilisi töid tegemata võimalik hinnata, kas üldse on võimalik ja otstarbekas taotletavatel uuringualadel kunagi kaevandada ning milline oleks sellega kaasnev keskkonnamõju. Maavara kaevandamisloa menetluse alustamisel peab loa andja keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi *KeHJS*) tähenduses andma hinnangu olulise keskkonnamõju esinemisele, mis tähendab, et kaevandamisloa taotluse menetluse käigus, kui see esitatakse, antakse vastused ka Jõelähtme Vallavolikogu seisukohtades toodud keskkonnakaitselistele küsimustele. Alles pärast seda saab kaaluda, kas nimetatud asjaolud esinevad ja on olulised või kas neid tuleb ja saab leevendada ja kas kaevandamisluba saab anda.

2.2.3. Geoloogiliste tööde käigus tehakse tööd selliselt, et tööde lõppedes taastub keskkond endisesse olukorda. Tööde korrektsel planeerimisel ja tegemisel ei kaasne kavandatavate geoloogiliste töödega olulist keskkonnamõju ja see on minimaalne. Geoloogiline uuring ja üldgeoloogiline uurimistöö on lühiajalised tegevused ja kavandatavate geoloogiliste tööde mõju on lokaalne (st jääb uuringuruumi piiresse) ja ajutine. Tööde käigus ei kasutata keskkonda saastavaid materjale ega keskkonnohtlike aineid. Geoloogiliste töödega ei juhitata põhjavette saasteaineid ega tekitata normatiive ületavat müra või tolmu. Hüdrogeoloogiliste uuringutega

ei kaasne pikaajalist vee välja pumpamist, mistõttu ei ole oodata põhjavee taseme alanemist. Lühiajalise mõjuna võib esineda vee hägustumist puurimisel purustatud lubjakivi osakeste tõttu, sarnaselt veevarustuseks ettenähtud puurkaevude rajamisega.

2.2.4. Puurtööde tegemisel puudub üldjuhul otsene vajadus raieks, sest puuraugud ja kaeveõõned rajatakse olemasolevatele metsasihtidele või metsapiirile. Juhul, puurtööde raames on vaja teha raiet, tuleb see tegevus kooskõlastada maaomanikuga. Puurtööde läbiviimiseks teostatav raie tähendab üksikute puude mahavõtmist, mitte suuremas mahus raiet. Kõik puurtööd toimuvad lühiajaliselt. Uuringu puuraugud ja kaeveõõned likvideeritakse kohe pärast proovide võtmist, taastades uuringute eelse olukorra. MaaPS § 84 lõike 1 kohaselt peab uuritud maa olema korrastatud enne üldgeoloogilise uurimistöö või geoloogilise uuringu aruande esitamist, või kui aruannet ei esitata, enne üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloa kehtivuse lõppemist. MaaPS § 86 lõike 3 kohaselt on korrastamiskohustus täidetud, kui Keskkonnaamet on uuritud maa korrastamise akti heaks kiitnud. Sellest tulenevalt ei piira kavandatavad geoloogilised tööd senist maakasutust. Seetõttu ei ole alust ka Jõelähtme Vallavolikogu väidatel, et geoloogiliste tööde tegemine avaldab uuringuruumidele lähedalasuvatele kinnistutele kodu rajanud inimestele negatiivset mõju ja halvendab uuringualadel paikneva metsa puhkamiseks kasutamise potentsiaali (sh halvendada sportimise võimalusi). Samuti ei kahjustata geoloogiliste töödega maaparandussüsteeme ega pärsita kuidagi põllumajanduslikku tegevust. Üaltoodust lähtuvalt ei ole õige väide, nagu geoloogiliste uuringute läbiviimine Maardu ja Maardu V uuringuruumides hävitaks väärtusliku põllumajandusmaa.

2.2.5. Geoloogiliste tööde puhul on kohaliku kogukonna huvide riive ja keskkonnamõju vähene, kuna tööd on väikesemahulised ja kestavad vähe aega. Geoloogilised tööd on lühiajalised tegevused, mille välitööd kestavad Keskkonnaameti andmetel keskmiselt 14 päeva⁵ ja ümbrus korrastatakse uuringueelsesesse seisukorda. Välitöödel on loa omaja kohustatud järgima kõiki keskkonnakaitse ja ohutustehnika nõudeid ning uuringupunktide rajamiseks kasutama tehnikat, mis on läbinud perioodilise tehnilise ülevaatus. Eelnevast tulenevalt on geoloogiliste töödega kaasnev keskkonnareostuse, sh põhjaveereostuse oht minimaalne. Samuti ei kujuta geoloogiliste tööde raames puuraukude rajamine gaasitorustiku, elektripaigaldise või sideehitise kaitsevööndi piirile või selle lähedusse ohtu ega tekita negatiivseid tagajärgi nimetatud taristu toimimisele.

2.2.6. Jõelähtme Vallavolikogu arvamused on antud enne MaaPS-i 8. aprillil 2023. a jõustunud versiooni, mistõttu ei ole Jõelähtme Vallavolikogu viited varasemale MaaPS redaktsioonile enam ajakohased. Kehtiva MaaPS-i § 17 lõike 2¹ kohaselt geoloogiliseks uuringuks käesoleva seaduse tähenduses ei loeta veeseaduse § 208 punkti 1 alusel tehtavaid hüdrogeoloogilisi uuringuid ja nende tegijalt ei nõuta geoloogilise uuringu luba ning lõike 4 kohaselt võib üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloa alusel hüdrogeoloogilisi uuringuid teha isik, kellel on veeseaduse § 208 punkti 1 kohane tegevusluba. Jõelähtme Vallavolikogu eksib, väites, et geoloogilise uuringu tegijal Maavarauuringud OÜ-l puudub nimetatud tegevusluba. Majandustegevuse registri andmetel on Maavarauuringud OÜ-le antud 31. jaanuaril 2018. a hüdrogeoloogiliste tööde tegevusluba, mis hõlmab hüdrogeoloogiliste uuringute tegemist, hüdrogeoloogilist kaardistamist ning puurkaevude ja -aukude projekteerimist. Seega on Maavarauuringud OÜ-l tegevusluba, mis vastab ka Jõelähtme Vallavolikogu arvamuse ajal kehtinud MaaPS-i § 17 redaktsioonile. Majandustegevuse registri andmetel AS-il TREV-2 Grupp, EMG Karjäärid OÜ-l ja OÜ-l J. Viru Markšeideribüroo küll hüdrogeoloogiliste tööde

⁵ <https://keskkonnaamet.ee/keskkonnakasutus-keskkonnatasu/maapou/uuringuluba>

tegevusluba puudub, kuid see ei tähenda, et nad teeksid vastavaid töid ilma loata, eeldatakse, et nad hangivad hüdroteoloogilisi töid ettevõtelt, kellel vastav luba on olemas.

2.2.7. Jõelähtme Vallavolikogu toob veel välja, et Osaühingul Ruu Küla Kaevandajate Selts puudub majandustegevus, ja kui peaks kaasnema kahjulikke tagajärgi, siis võib Osaühingult Ruu Küla Kaevandajate Selts kahjuhüvitise saamine olla keeruline. Uuringuloa või uurimistöö loa taotlemisel esitatud andmete õigsust kontrollib enne loa andmist Keskkonnaamet loa andjana. Loa andmise otsuse teeb ja loa tingimused seab Keskkonnaamet. Juhul, kui esineb maapõueseaduses sätestatud alus loa andmisest keeldumiseks, siis Keskkonnaamet keeldub loa andmisest. Jõelähtme Vallavolikogu poolt kirjeldatud alusel ei saa Osaühingule Ruu Küla Kaevandajate Selts uuringuloa andmisest keelduda. Jõelähtme Vallavolikogu poolt viidatud võimalikke kahjulikke tagajärgi ei saa eeldada. Samuti tuleb rõhutada, et nagu eelpool viidatud, ei tekita geoloogilised tööd nende iseloomu arvestades piirkonnale olulisi mõjusid ega kahju.

2.2.8. Jõelähtme Vallavolikogu pakutud lahendus, et kõige otstarbekam oleks kasutada Põhja-Eesti rekonstrueeritavate ja/või rajatavate teede alla jäävat lubjakivi, ei lahenda kõrgemargilise lubjakivi vajakajäämise probleemi. Arvestama peab, et kõrgemargilist lubjakivi leidub ainult kindlates kohtades, mistõttu valla toodud lahendust kõikidel juhtudel kasutada ei saa. Asukohtades, kus leidub kõrgemargilist lubjakivi, on enamikul juhtudel tee alt lubjakivi kaevandamine vastuolus maapõue majanduslikult otstarbeka kasutamisega, sest teede alt lubjakivi kaevandamine eeldab uue tee ehitamisel kvaliteetse maavaraga, sh kõrgemargilise lubjakiviga, uuesti täitmist, mistõttu teeb see tee ehitamise projekti tunduvalt kallimaks. Oluline on esile tuua, et teede ehitamisel, kus geoloogiliselt ja tehniliselt on võimalik kõrgemargilist lubjakivi tee alt ära kaevandada, seda juba ka tehakse. Sellist lahendust kasutati Jõelähtme vallas Tallinna–Narva maantee km-te 17,2–18,7 kõrvale rajatud kogujatee, mis ühendab Loovälja lõunaringi ja Maardu–Raasiku maanteed, ehitamise käigus. Siinkohal tuleb arvestada, et teede alt kaevandatava maavara kogus on aga väga väike ja ei suurenda Harju maakonna kõrgemargilise lubjakivi varustuskindluse tagatust.

2.2.9. Mis puudutab seda, kas Kuriste kinnistu omanik on nõus geoloogilise uuringu tegemisega Jägala VII uuringuruumis, siis kinnistu omanik Metsaelu OÜ on 17. oktoobri 2017. a kirjaga andnud AS-le TREV-2 Grupp nõusoleku uuringuloa taotlemiseks ja geoloogilise uuringu tegemiseks.

2.2.10. Mis puudutab Jõelähtme Vallavolikogu seisukohta, et ei ole otstarbekas uuringulubade ja uurimistöö lubade andmine olukorras, kus Jägala, Jägala III, Jägala VII, Jägala IX uuringuruumi hõlmava maa-ala osas on tehtud vallale taotlus kohaliku kaitseala moodustamiseks, siis õigusaktidest tulenevalt ei ole tegemist asjaoluga, mille tõttu uuringulubade ja uurimistöö lubade andmisest saaks keelduda. Siinkohal tuleb arvestada, et juhul kui uuringute tulemusena võetakse maardlas uus varu arvele või luuakse uus maardla, siis looduskaitseaduse § 9 lõike 10¹ kohaselt, kui loodusobjekt, mida kavandatakse võtta kohaliku kaitse alla, asub maardlal, tuleb loodusobjekti kaitse alla võtmise otsuse eelnõu kooskõlastada Kliimaministeeriumiga.

2.2.11. Geoloogiliste uuringute tegemine Maardu ja Maardu V uuringuruumides ei halvenda Rebala muinsuskaitseala ega Maardu V uuringuruumi alal asuvat arheoloogiamälestise seisukorda. Muinsuskaitseamet on küll 30. aprilli 2019. a kirjas nr 1.1-7/974-2 märkinud, et muinsuskaitseala saaks kaevandamise tagajärjel pöördumatult kahjustada, kuid samas asunud seisukohale, et arheoloogiamälestiste kaitse ja Rebala muinsuskaitseala väärtuste säilimise seisukohast ei kujuta geoloogilised uuringud suuremat ohtu.

2.2.12. Jöelähtme Vallavolikogu on uuringulubade ja uurimistöö lubadele andmisele vastu ka seetõttu, et maavara arvele võtmise tagajärjel hakkavad kehtima MaaPS-i §-s 15 sätestatud piirangud. On tõsi, et maardla moodustamise tulemusena võivad rakenduda MaaPS §-s 15 sätestatud piirangud. Siinkohal tuleb arvestada, et taotletavad uuringuruumid asuvad kinnistutel, mis kuuluvad riigile või eraomandisse, mitte Jöelähtme vallale. Osaliselt on loa taotlejaks kinnistu omanik ise (Jägala III, osaliselt Maardu uuringuruum). Lisaks on kinnistute omanikud antud menetlustes andnud nõusolekud geoloogiliste uuringute ja üldgeoloogiliste uurimistööde tegemiseks. Planeeringute kooskõlastamisel või katastriüksuse sihtotstarbe muutmisel lisandub kohaliku omavalitsuse üksusele seadusest tulenev kooskõlastamise kohustus. Kuivõrd aga kohaliku omavalitsuse üksus on seadusega avaliku halduse ülesandeid täitma kohustatud isik, on haldusmenetluse läbiviimine, sealhulgas selle raames erinevate kooskõlastuste küsimine, üks kohaliku omavalitsuse üksuse põhiülesannetest.

2.2.13. Kuna geoloogilised tööd on lühiajalised ning minimaalse keskkonnamõjuga tegevused, mille välitööd kestavad keskmiselt kuni 14 päeva, ei kahjusta geoloogilised tööd piirkonna rohelist võrgustikku ega hävita väärtuslikku põllumajandusmaad. Jöelähtme Vallavolikogu seisukohtades puuduvad argumendid, mille põhjal oleks võimalik järeldada, et geoloogiliste tööde tegemine ohustaks rohevõrgustikku ja väärtuslikku põllumajandusmaad. Uuringulubade ja uurimistöö lubade andmine ei ole vastuolus Harju maakonnaplaneeringu teemaplaneeringuga „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused“ ega Jöelähtme valla üldplaneeringuga. Jöelähtme valla kehtiva üldplaneeringu (kehtestatud 29. aprillil 2003. a) kohaselt on Harju maakonnaplaneeringu teemaplaneeringus esitatud roheline võrgustik analoogne üldplaneeringus antuga. Teemaplaneering ei välista täielikult ei geoloogiliste tööde tegemist ega ka kaevandamist. Teemaplaneeringu p 2.1.1 kohaselt ei ole roheline võrgustiku planeerimise eesmärgiks ulatusliku „roheline pinna“ määramine ja selle majandustegevusest välja jätmine, vaid eelkõige loodus- ja keskkonnakaitseliselt põhjendatuma ruumi struktuuri tagamine, tuginedes erinevatele arengusuundumustele, infrastruktuuri paiknemise ja vajaduste analüüsile⁶. Kuigi riigihalduse minister on Harju maakonnaplaneeringu kehtestanud 9. aprillil 2018. a, pärineb teemaplaneering aastast 2003. Seda, kas teemaplaneering välistab kaevandamise tuumalas T8, on käsitlenud ka Riigikohtu halduskolleegium kohtuasjas nr 3-3-1-35-13 tehtud otsuse punktis 17, asudes seisukohale, et lähtudes seletuskirja sõnastusest, ei välista teemaplaneering kolleegiumi hinnangul täielikult maardla rajamist.

2.2.14. Riigihalduse ministri 9. aprilli 2018. a käskkirjaga nr 1.1-4/78 kehtestati Harju maakonnaplaneering 2030+ ja tunnistati eelmises punktis nimetatud teemaplaneering kehtetuks. Harju maakonnaplaneeringus 2030+ määratud roheline võrgustiku lähtealused tuginevad kehtetuks tunnistatud teemaplaneeringule. Harju maakonnaplaneeringu 2030+ kohaselt kaalub maavara kaevandamise loa andja kaevandusloa menetluses kaevandussoovi roheline võrgustiku koridori kattuvusel vajadusega säilitada roheline võrgustiku toimivus, töötades vajaduse korral välja leevendavad meetmed. Vajaduse korral tuleb teha keskkonnamõju hindamine. Maardlate kasutuselevõtul tuleb vältida võimaluse korral alasid, mis asuvad väärtuslikel põllumajandusmaadel, väärtuslikel maastikel, rohelistes võrgustikus ja linnade puhkealadena määratud linnade rohevööndis. Juhul, kui nimetatud aladel on kaevandamine majanduslikult otstarbekas, tuleb kaaluda eelnevalt kaasnevaid mõjusid väärtuslikele maastikukomponentidele. Geoloogilised tööd aitavadki välja selgitada, kas üldse on võimalik ja otstarbekas taotletavatel uuringualadel hiljem kaevandada ning milline oleks sellega kaasnev keskkonnamõju. Seega ei ole uuringulubade ja uurimistöö lubade andmine vastuolus ka Harju maakonnaplaneeringuga 2030+.

⁶ <https://maakonnaplaneering.ee/harju-maakonnaplaneering>

2.2.15. Jõelähtme vald on asunud koostama Jõelähtme valla uut üldplaneeringut. Uue üldplaneeringu koostamisel on muuhulgas lähtunud Harju maakonnaplaneeringu 2030+ tingimustest. Uue üldplaneeringu eelnõus (seisuga november 2023. a) on lisaks Jõelähtme valla poolt esile toodud tingimustele (punkt 2.1.22.) märgitud, et kaevandamisel tuleb vältida võimalusel alasid, mis asuvad väärtuslikel maastikel ja rohelises võrgustikus. Juhul, kui nimetatud aladel on kaevandamine majanduslikult otstarbekas, tuleb kaaluda eelnevalt kaasnevaid mõjusid väärtuslikele maastikukomponentidele ja rakendada leevendusmeetmeid. Seega ei välista Jõelähtme valla uue üldplaneeringu eelnõu ei geoloogiliste tööde tegemist ega täielikult ka kaevandamist.

2.2.16. Jõelähtme valla arengukava aastateks 2017-2025 (kinnitatud Jõelähtme Vallavolikogu 12. oktoobri 2017. a määrusega nr 121) ei keela taotletavaid geoloogilisi uuringuid ja üldgeoloogilisi uurimistöid. Jõelähtme Vallavolikogu 11. oktoobri 2018. a määrusega tunnistati vallavolikogu 12. oktoobri 2017. a määrus nr 121 „Jõelähtme valla arengukava aastateks 2017-2025“ kehtetuks. Hetkelkehtiv Jõelähtme valla arengukava 2023-2035⁷ ei keela samuti geoloogiliste uuringute ja üldgeoloogiliste uurimistööde tegemist. Uuringuloa ja uurimistöö loa taotluse menetlust ega ka hilisemat kaevandamisloa andmist ei saa vastandada kohaliku omavalitsuse üksuse strateegiliste dokumentidega. Samasugusele järeldusele on jõudnud Riigikohtu halduskolleegium 28. veebruari 2007. a lahendi nr 3-3-1-86-06 punktis 27: „Planeerimisseaduse § 7 lg 3 p 9 kohaselt on maardlate ja maavaravaru kaevandamisest mõjutatud alade kasutustingimuste määratlemine üks maakonnaplaneeringu eesmärke.“. Samasuguse regulatsiooni näeb ette ka kehtiva planeerimisseaduse § 56 lõike 1 punkt 5. Kolleegium jõuab nimetatud lahendi samas punktis järeldusele, et kaevandamisloa andmist ei muuda võimatuks ka asjaolu, et uue maardla avamine oleks vastuolus valla arengukavaga, ning et sellist kaevandamisloa andmisest keeldumise alust maapõueseadus ette ei näe. Kokkuvõtlikult märgib kolleegium, et kohaliku omavalitsuse üksuse vastuseis kaevandamisloa väljaandmisele ei tähenda, et luba pole üldse võimalik välja anda ja et kohaliku omavalitsuse üksuse poolse vaidlustamise korral võib kaevandamisloa välja anda, kui selleks on Vabariigi Valitsuse nõusolek. Samasugustele järeldustele saab asuda ka uuringuloa ja uurimistöö loa andmisel.

2.2.17. Geoloogilistel töödel on iseseisev väärtus ka siis, kui geoloogilistele töödele kaevandamist ei järgne. Saadud teabe alusel tehakse vajaduse korral muudatused maavarade registris, milles talletatud infot saab edaspidi kasutada näiteks uute planeeringute ja arengukavade koostamisel. Nii taotlejal kui ka kohaliku omavalitsuse üksusel on pärast geoloogiliste tööde tegemist võimalikus kaevandamisloa menetluses varasemast rohkem teavet kaevandamistegevuse tegelike mõjude kohta.

2.2.18. Mis puudutab Jõelähtme Vallavolikogu seisukohta, et ei ole põhjendatud geoloogilise uuringu loa andmine olukorras, kus taotletava uuringuloaga hõlmatava maa-ala osas on algatatud detailplaneeringu menetlus, siis õigusaktidest tulenevalt ei ole tegemist asjaoluga, mille tõttu uuringuloa andmisest saaks keelduda. Kinnistu omanik OÜ Coren Invest on 30. oktoobri 2017. a kirjaga andnud Osaühingule Ruu Küla Kaevandajate Selts nõusoleku geoloogilise uuringu tegemiseks temale kuuluval kinnistul. See, kas taotletavate uuringuruumide lähialade koostamisel olevad detailplaneeringud saavad kehtestatud ja juba kehtestatud detailplaneeringud ellu viidud, on Jõelähtme valla pädevuses ja seda ei mõjuta

⁷ <https://www.riigiteataja.ee/akt/429062023007>

geoloogiliste tööde tegemine. Detailplaneeringute koostamise korraldaja on kohaliku omavalitsuse üksus.

2.2.19. Jõelähtme Vallavolikogu toob keeldumise alusena veel välja, et Tammiku maaüksusega seondult on juba taotletud geoloogilise uuringu loa andmist. Jõelähtme Vallavolikogu keeldus 31. augusti 2012. a kirjaga nr 10-11/1908 Vermont Invest Osaühingu poolt 28. aprillil 2009. a esitatud Jägala II uuringuloa taotlusele nõusoleku andmisest. Haldusasjas nr 3-12-2075 on nii Tallinna Halduskohus kui ka Tallinna Ringkonnakohus lugenud Jõelähtme Vallavolikogu keeldumise õiguspäraseks, kus anti hinnang Jõelähtme Vallavolikogu poolt 31. augusti 2012. a uuringuloa nõusoleku andmisest keeldumise õiguspärasusele. Muid käsitletud geoloogilise uuringu loa andmisega seotud küsimusi haldusasjas ei käsitletud. Siinkohal tuleb arvestada, et tegemist on kahe erineva uuringuloa taotluse menetlusega, mis on mõlemad täielikult eraldiseisvad. Jägala VIII uuringuloa taotlusega on tegemist uue menetlusega, mille osas ei kehti ükski 28. aprillil 2009. a Vermont Invest Osaühingu poolt taotletud Jägala II uuringuloa taotluse menetlusega seoses tehtud otsus. Lisaks ei tähendaks vallavolikogu keeldumise õiguspäraseks tunnistamine kohtu poolt seda, et Vabariigi Valitsusel ei oleks kohustust kaaluda riigi ja kohalikke huve ja otsustada loa andmiseks nõusoleku andmise küsimus lähtuvalt sellest, kas selleks on ülekaalukas riigi huvi.

2.2.20. Jõelähtme Vallavolikogu on lisaks viidanud uute kaevandusalade tekitamise perspektiivitusele, lähtudes kehtetust „Jõelähtme valla arengukavast aastateks 2017-2025“, sest seda ei soosi ei kohalik omavalitsus ega kohalik kogukond. Riigikohus on kohtuasjas nr 3-3-1-37-15 tehtud otsuse punktis 14 leidnud, et kohaliku omavalitsuse üksus saab oma seisukohta, et kaevandamine ei osutu tõenäoliselt võimalikuks, väljendada ka uuringuloa kooskõlastamisel. Viidatud kohtuasja punkti 14 kohaselt: „Selline tegevus on kooskõlas haldusmenetluse eesmärgipärasuse ja efektiivsuse põhimõttega (haldusmenetluse seaduse § 5 lõige 2). Seejärel on uuringuloa taotlejal võimalik ise otsustada, kas ta peab uuringute tegemist sellises olukorras otstarbekaks või loobub uuringuloa taotlemisest. Riigikohus märgib, et ka juhul, kui kohalik omavalitsus on uuringuloaga reservatsioonideta nõustunud, on tal õigus kaevandamisloa kooskõlastamisest keelduda.“.

2.2.21. Jõelähtme Vallavolikogu on oma seisukohtades toonud veel välja, et uuringulubade ja uurimistöö lubade taotluste kohta tuleks läbi viia KMH-d. KeHJS-i § 6 lõike 2 punkti 2 ning Vabariigi Valitsuse 29. augusti 2005. a määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu“ KMH eelhinnangute tegemise ajal kehtinud § 3 punktide 1 ja 2 kohaselt tuli anda KMH eelhinnang geoloogilise uuringu ja üldgeoloogilise uurimistöö korral, välja arvatud liiva ja kruusa uuringutel maismaal. Keskkonnaamet on uuringulubade ja uurimistöö lubade taotluste kohta koostanud KMH eelhinnangute eelnõud ja jõudnud järeldusele, et planeeritavate geoloogiliste uuringute ja üldgeoloogiliste uurimistöödega ei kaasne olulist keskkonnamõju, kuna tööd on väikesemahulised ja kestavad vähe aega. Geoloogiliste uuringute üldgeoloogiliste uurimistööde mõju ei ole märkimisväärne ja ei välju uuringuruumi piiridest. Seetõttu ei ole praeguseks algatatud mitte ühtegi KMH-d geoloogilise uuringu loa ja üldgeoloogilise uurimistöö loa taotluse menetluses. Tulenevalt eeltoodust ei ole KMH-de algatamine ja läbiviimine planeeritavate geoloogiliste uuringute ja üldgeoloogiliste uurimistööde raames põhjendatud ega vajalik.

2.2.22. Kokkuvõtvalt ei ole Jõelähtme Vallavolikogu vastuseisu põhjendused geoloogiliste tööde tegemisele õiguspärased aga asjakohased. Jõelähtme Vallavolikogu on oma otsuste tegemisel lähtunud peamiselt kaevandamise vastu suunatud argumentidest. Põhjendust ei

leidnud ka geoloogiliste uuringute ja üldgeoloogiliste uurimistööde väidetav vastuolu kohaliku kogukonna huvidega. Kui taotletavate alade kohta esitatakse edaspidi kaevandamisloa taotlusi, siis kaevandamisega seotud mõjud ja leevendusmeetmed selgitatakse välja nendes menetlustes ja taas küsitakse ka kohaliku omavalitsuse üksuse arvamust.

2.3. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ning Keskkonnaministeeriumi seisukohad senises menetluses

Kuivõrd riigi huvi on määratlemata õigusmõiste, tuleb hinnang riigi huvi olemasolu ja selle ülekaalukuse kohta võrreldes kohalike huvidega anda igas asjas eraldi, arvestades konkreetse juhtumi erisusi ja eripärasid. Konkreetsete juhtumite põhiselt ülekaaluka riigi huvi hindamisel ja VV nõusoleku küsimise algatamisel lähtuti kuni 30. juunini 2023. a muu hulgas MKM-i ja KeM-i arvamustest. Maavarade valdkonna eest vastutab alates 1. juulist 2023. a KliM, kuhu liideti kokku MKM-i ja KeM-i ülesanded. KliM-i hinnangul on MKM-i ja KeM-i antud arvamused aja- ja asjakohased ning uute seisukohtade kujundamiseks puudub alus ja praktiline vajadus.

2.3.1. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi 2018. a ja 2019. a arvamused

MKM on 6. augusti 2018. a, 4. novembri 2019. a ja 15. novembri 2019. a kirjades asunud seisukohale, et geoloogiliste uuringute tegemine Jägala III, Jägala VII, Jägala VIII, Jägala X, Maardu ja Maardu V uuringuruumides ning üldgeoloogiliste uurimistööde tegemine Jägala ja Jägala IX uuringuruumides vastab riigi huvidele, ja nõustus uuringulubade ja uurimistöö lubade andmisega järgmistel põhjustel:

2.3.1.1. MKM tellis Eesti Geoloogiateenistusest (edaspidi *EGT*) 2018. aastal uurimistöö „Ehitusmaavarade levik, kaevandamine ja kasutamine Harju maakonnas“⁸ (edaspidi *EGT Harjumaa uurimistöö*). Nimetatud töö alusel kinnitatakse, et kuna Tallinna idaosa põhiliselt ehituslubjakiviga varustavas Vao maardlas on kaevandatav varu ammendumas, siis on oluline lähiajal avada Jägala maardla kaevandamiseks. Samuti on vajalik maardlas teha täiendavalt geoloogilisi uuringuid aktiivse reservvaruga aladel, et võtta arvele täiendavat kaevandamisväärtet aktiivset tarbevaru. Pikemaajaline varustuskindluse perspektiiv aastani 2050 eeldab Jägala maardla laiendamist lõuna ja edela poole, kuhu praegu on esitatud taotlused üldgeoloogilise uurimistöö ja geoloogilise uuringu lubade saamiseks. Saadud informatsiooni alusel tuleb hakata ruumiliselt planeerima Harju maakonnas ehituslubjakivi kaevandamist, uute karjäärade avamisi ja olemasolevate laiendamisi;

2.3.1.2. lisaks saab EGT Harjumaa uurimistöö alusel väita, et Maardu maardla piirkond on olulise tähtsusega Harjumaa ja eriti Tallinna idaosas planeeritavate taristuobjektide ehituse varustamisel vajaliku ehituskillustikuga ning seetõttu on riigi jaoks oluline kasutada seal ära kõik võimalused lubjakivivaru maksimaalseks kaevandamiseks. Maardu maardlas tuleb kaevandamise jätkamiseks vähemalt aastani 2030 lähtuda geoloogilise uuringu loa taotluste menetlemisel riigi huvist ning varustuskindluse kriitilisest seisust Harjumaal, võttes täiendavalt arvele kaevandamisväärtet varu maardlate nimistus ning kindlustada ehituslubjakivi kaevandamise jätkumine. Kaevandamise laiendamine on võimalik maardlast lõuna poole, kuni mäetehnilised tingimused seda võimaldavad;

2.3.1.3. geoloogiliste uuringute ja üldgeoloogiliste uurimistööde tulemustel on iseseisev väärtus ka siis, kui uuringutele kaevandamist ei järgne, sest uuringud annavad riigile olulist geoloogilist, hürdogeoloogilist ning keskkonnaalast informatsiooni.

⁸ https://www.egt.ee/sites/default/files/content-editors/maavarad/harju/harjumaa_varustuskindluse_aruanne_egt_032019.pdf

2.3.2. Keskkonnaministeeriumi 2018. a, 2020. a ja 2021. a arvamused

KeM on 13. novembri 2018. a, 3. märtsi 2020. a, 20. mai 2021. a ja 25. mai 2021. a kirjades asunud seisukohale, et geoloogiliste uuringute tegemine Jägala III, Jägala VII, Jägala VIII, Jägala X, Maardu ja Maardu V uuringuruumides ning üldgeoloogiliste uurimistööde tegemine Jägala ja Jägala IX uuringuruumides on riigi huviga kooskõlas järgmistel põhjustel:

2.3.2.1. kavandatavad geoloogilised uuringud ja üldgeoloogilised uurimistööd võimaldavad teada saada taotletavates uuringuruumides lasuva maavara paksuse ja kvaliteedi ning võimalikud kaevandamistingimused;

2.3.2.2. üldgeoloogilise uurimistööde ja geoloogilise uuringute läbiviimisel saadud informatsioon on vajalik Harju maakonna maavarade teemaplaneeringu⁹ koostamisel määramaks ruumiliselt Harju maakonnas ehituslubjakivi kaevandamist, uute karjääride avamisi ja olemasolevate karjääride laiendamisi;

2.3.2.3. oluline on märkida, et uuringute ja uurimistööde tegemine ning varu arvele võtmine maavarade registris ei anna taotlejale kaevandamise õigust, kuid annab riigile Harjumaal leviva kõrgemargilise ehituslubjakivi otsingu ja uuringute seisukohalt olulist informatsiooni, mis aitab hinnata edasiste tegevuste võimalikkust ning tegevustega kaasnevat võimalikku keskkonnamõju ja nende ulatust. Saadud informatsioon aitab samuti paremini planeerida riigile oluliste infrastruktuuriobjektide ehitamist ning annab infot selleks vajalike ehitusmaavarade ressursi osas arvestades siinkohal, et uuringuluba ja uurimistöö luba ei anna taotlejale õigust kaevandamiseks.

3. RIIGI HUVI GEOLOOGILISTE UURINGUTE TEGEMISEKS JÄGALA III, JÄGALA VII, JÄGALA VIII, JÄGALA X, MAARDU, MAARDU V UURINGURUUMIDES NING ÜLDGEOLOOIGLISTE UURIMISTÖÖDE TEGEMISEKS JÄGALA JA JÄGALA IX UURINGURUUMIDES

3.1. Õiguslikud alused

3.1.1. MaaPS § 35 lõike 1 punkti 10 kohaselt uuringuloa andmisest keeldutakse, kui kohaliku omavalitsuse üksus ei ole nõus uuringuloa andmisega.

3.1.2. MaaPS § 35 lõike 3 kohaselt võib loa andja taotleja ettepanekul taotleda loa andmise nõusolekut Vabariigi Valitsuselt, kui kohaliku omavalitsuse üksus ei ole nõus uuringuloa andmisega. Vabariigi Valitsus annab loa andmiseks nõusoleku, kui selleks on ülekaalukas riigi huvi.

3.1.3. HMS § 5 lõike 5 kohaselt kohaldatakse menetluse alguses kehtinud õigusnorme, kui haldusmenetlust reguleerivad õigusnormid muutuvad menetluse ajal.

3.1.4. MaaPS § 135² kohaselt enne 2020. aasta 1. jaanuari maavara otsinguks esitatud üldgeoloogilise uurimistöö loa taotlusele kohaldatakse enne 2020. aasta 1. jaanuari selle loa taotlemise ja andmise kohta kehtinud õigusnorme.

⁹ <https://www.riigiplaneering.ee/maakonnaplaneeringud/harju-maakonna-maavarade-teemaplaneering/harju-maakonna-maavarade>

3.2. Riigi huvi määratlemise alused

3.2.1. Eesti Vabariigi põhiseaduse § 5 järgi on Eesti loodusvarad ja loodusressursid rahvuslik rikkus, mida tuleb kasutada säästlikult.

3.2.2. Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegium on leidnud kohtuasjas nr 3-4-1-9-09 tehtud otsuse punktis 25, et „*maavarade säästliku kasutamise kavandamine ei saa põhiseaduse kohaselt toimuda üksnes ühe omavalitsusüksuse piires, vaid see peab lähtuma riiklikest huvidest ja vajadusest tagada maavarade säästlik kasutamine kogu riigis. Üksikul omavalitsusüksusel ei ole täielikku ülevaadet maavarade levikust kogu riigis ja seetõttu nende uurimise ja kaevandamise üksikasjadest, mis võimaldaksid tal langetada kaevandamisega nõustumise kohta üleriigiliselt adekvaatse lõppotsuse. Seetõttu tuleb asuda seisukohale, et maavarade kasutamise üle otsustamine on põhiseadusega haaratud riigielu küsimuste hulka.*“. Riigikohus leidis samuti, et maapõueseaduses sisalduv kohaliku omavalitsuse üksuse enesekorraldusõiguse piirang ei ole kuigi intensiivne ning et riive on mõõdukas, kui VV kaalub nõusoleku andmisel, millised on need üleriigilised sotsiaalsed, keskkonnahoiu- või majandushuvid, mis siiski tingivad vajaduse kaaluda lubade väljastamist just konkreetse omavalitsusüksuse territooriumi kohta (punktid 32 ja 33).

3.2.3. MaaPS ei ava mõiste *riigi huvi* sisu. MaaPS seletuskirja kohaselt on riigi huvi määratlemata õigusmõiste ning selle selgitamisel lähtutakse konkreetsest olukorrast. Riigi huvi selgitatakse eri ametkondade koostöös. MaaPS § 1 lõike 1 kohaselt on seaduse eesmärk tagada maapõue säästlik ja majanduslikult otstarbekas kasutamine ning seejuures tekkivate keskkonnahäiringute vähendamine võimalikult suures ulatuses. Seaduse eesmärgist kantuna tuleb selgitada ka riigi huvi mõistet. Riigi huvi defineerimisel lähtutakse muu hulgas maavara olulisusest, maavara omandist, KliM-i arvamusest (kuni 30. juunini 2023. a KeM-i ja MKM-i arvamustest), Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse, Muinsuskaitseameti ning teiste asjakohaste ametkondade arvamustest. Riigi huvi võib esineda strateegiliselt olulise maavara otsingus, mõne tööstussektori toorainepuuduses või muus sellises laialdase mõjuga asjaolus.

3.2.4. Riigi huvi käsitatakse riigi stabiilsearengu seisukohalt vajaliku, sh riigikaitse vm huvina, mis on mh väljendatud riiklikult kehtestatud strateegilistes jm dokumentides. Riigikogu 6. juuni 2017. a otsusega vastuvõetud strateegiadokumendi „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“ kohaselt on Eesti pikaajaline eesmärk maapõue valdkonnas tagada maapõueressursside teaduspõhine, riigi majanduskasvule ja ressursitõhususele suunatud keskkonnahoidlik ning inimeste tervist säilitav haldamine ja kasutus.

3.2.5. Riigi huvi on eelkõige maavarade varustuskindluse tagamine, jälgides, et maapõueressursse kasutatakse tõhusalt, välistades ülemäärase ja raiskava kasutuse. Maapõueressursside kasutusega seotud otsuste tegemiseks on oluline omada kvaliteetset infot ressursside paiknemise ja olemasolu kohta. Geoloogiliste uuringute ja üldgeoloogiliste uurimistööde käigus kogutud informatsioon võimaldab otsustada, kas, kus ja millises ulatuses esineb riigi huvi kaevandamiseks. Geoloogiliste uuringute ja üldgeoloogiliste uurimistööde tegemine annab riigile maavarade otsingu ja uuringu seisukohalt olulist informatsiooni ning on juba ainuüksi seetõttu kooskõlas riigi huviga.

3.2.6. Riigi huvi elluviimiseks on vajalik omada ülevaadet olemasolevatest maapõue ressurssidest, nende väärindamise võimalustest, saadavate toodete konkurentsiolukorrast, maapõue kasutamisega kaasnevatest keskkonna- ja tervisemõjudest ja georiskidest. Seejuures peab maapõuealase informatsiooni kogumine ja vajaduse korral olemasolevate andmete uuendamine olema järjepidev, sest ajakohaste andmete omamine on oluline nii võimalustest kui

ka ohtudest teada saamiseks ja nendest lähtudes otsuste tegemiseks. Uuringutulemuste iseseisvat väärtust, tähendust ja vajalikkust on käsitlenud ka Riigikohtu halduskolleegium kohtuasjas nr 3-3-1-37-15 tehtud otsuse punktis 13. Riigikohus leidis kokkuvõtlikult, et uuringutulemustel on iseseisev väärtus sõltumata sellest, kas uuringule kaevandamine järgneb või mitte, kuna saadud teavet saab kasutada näiteks erinevate planeeringute ja arengukavade koostamisel, aga ka hilisemas võimalikus kaevandamisloa taotluse menetluses. Riigikohus leidis, et „Kohalikul omavalitsusel on võimalik hüpoteetilistele riskidele tuginemise asemel rajada oma arvamus uuringuga tõendatud teabele. Kogutava teabe väärtus on üheks kaalutluseks, mida uuringuloo koostööstamise üle otsustamisel arvestada.“.

3.3. Ülekaaluka riigi huvi põhjendus geoloogiliste uuringute tegemiseks Jägala III, Jägala VII, Jägala VIII, Jägala X, Maardu ja Maardu V uuringuruumides ning üldgeoloogiliste uurimistööde tegemiseks Jägala ja Jägala IX uuringuruumides

3.3.1. Maapõueressursside teaduspõhise, riigi majanduskasvule ja ressursitõhususele kaasa aitav keskkonnahoidlik ning inimeste tervist säilitav haldamine ja kasutus on võimalik juhul, kui riigil on olemas kvaliteetne geoloogiline informatsioon. Maapõuepoliitika põhialustes tuuakse esile, et kvaliteetse geoloogilise informatsiooni omamine on lisaks maavarade kasutuselevõtu vajaduse hindamisele oluline ka teiste keskkonnakasutusega seotud tegevuste planeerimisel, riskide hindamisel ja tegevuste elluviimisel. Olulisemad neist on loodus- ja põhjavee kaitse, veevarustuse, jäätmekorralduse ja ehitiste planeerimine ning keskkonnamõju hindamine.

3.3.2. Ehitusmaavara saab kaevandada ainult seal, kus see geoloogiliste protsesside tulemusena on tekkinud, kus lasund on geoloogiliselt uuritud ja maavarana arvele võetud ning kus mäetehnilised tingimused on kaevandamiseks sedavõrd soodsad, et kaevandamine on majanduslikult otstarbekas. Ehituskivina kasutatav karbonaatkivim peab olema vastupidav ilmastikutingimustele, s.t hea külmakindlusega, hea survetugevusega, vastupidav löökidele ja kulumisele. Igasugune lubjakivi ehituskiviks ei sobi, kuna on tihti lõheline, kavernoosne või savikas. Eesti kvaliteetseim Lasnamäe lademe Vão kihistu lubjakivi avamusala jääb põhiliselt Harju maakonna piirkonda¹⁰. Eestis ongi seepärast kujunenud piirkonnad (sh Jõelähtme vallas), kus uuringulubasid, uurimistöö lubasid ja kaevandamislubasid taotletakse lähestikku paiknevatele aladele.

3.3.3. EGT Harjumaa uurimistöö annab ülevaate Harju maakonna ehitusmaavarade ressurssidest ning nende kasutamisest, hinnates praegust olukorda varustuskindlusest lähtudes ja kirjeldades ehitusmaavaradega varustatuse võimalusi detailsemalt kuni aastani 2030 ning perspektiiviga kuni 2050. Uurimistöös on välja toodud, et Harjumaa tähtsamates lubjakivimaardlates (Harku, Vão, Maardu ja Jägala maardlad), kus tööstuslikult kasuliku kihi moodustab valdavalt Vão kihistu kõrgemargiline ehituslubjakivi, olevate mäeeraldiste kaevandatav kõrgemargilise ehituslubjakivi varu on kriitilises seisus ning varu jätkub vaid kolmeks kuni kaheksaks aastaks.

3.3.4. EGT Harjumaa uurimistöös on esile tõstetud piirkonnad, kus loodusliku maavara omaduste järgi on võimalik eeldada kvaliteetse kõrgemargilise lubjakivikillustiku nõuetele vastava ehitusmaavara uurimist. Taotletavad uuringuruumid kattuvad nimetatud uurimistöös määratud aladega, mis on hinnatud perspektiivseteks aladeks geoloogiliste uuringute tegemiseks. Lisaks kattuvad taotletavad uuringuruumid ka EGT 2022. a uurimistöös „Vão

¹⁰ Eesti aluspõhja geoloogiline kaart mõõtkavas 1:400 000. <https://xgis.maaamet.ee/xgis2/page/link/RU5pdcR>

kihistu avamuse täpsustamine 1 : 50 000 geoloogilisel kaardil ja perspektiivse ala ulatuse hinnang¹¹ määratud Vao kihistu perspektiivaladega. Toodud aladel levib Vao kihistu lubjakivi, mis on väga hea kvaliteediga ehitus- ja viimistluskivi ja millest saab toota suurema purunemiskindlusega (LA₃₀) killustikku, mis vastab kõrgema kvaliteediga (III klassi) ehituskillustiku nõuetele. Taotlevad uuringud ja uurimistööd võimaldavad teada saada, kui palju kõrgema kvaliteediga ehituslubjakivi varu taotletavates uuringuruumides paikneb.

3.3.5. Iga edukalt tehtud geoloogiline uuring väljendab riigi huvi, sest lisaks uuringu tulemusena arvele võetud varule esitatakse uuringu aruandes andmed ka uuringuruumi geoloogilise ehituse ja kivimite või setete omaduste kohta. Nende andmete põhjal on EGT-l võimalik täiendada ja parandada geoloogilise kaardistamise andmeid ning määrata maavarade kaevandamise perspektiivi. Seetõttu tuleb uuringulubade andmisel kindlamalt esikohale seada riigi huvist tulenev vajadus maavarade uurimiseks.

3.3.6. Kvaliteetse maapõuealase informatsiooni kogumine ja omamine riigi tasandil on vajalik, et hinnata erinevatesse piirkondadesse maardlate rajamise vajalikkust ja võimalikkust ning konkreetse maardla kasutuselevõtu otstarbekust. VV algatas 23. detsembri 2021. a korraldusega nr 447 Harju maakonna planeeringu maavarade teemaplaneeringu ning selle keskkonnamõju strateegilise hindamise. Maavarade teemaplaneeringu koostamise eesmärk on Harjumaal perspektiivsete ehitusmaavarade ja turba uuringualade ning kaevandamisalade paiknemise, samuti olemasolevate karjäärade laiendamise võimaluste kindlaksmääramine. Geoloogiliste uuringute ja üldgeoloogiliste uurimistööde tegemine taotletavates uuringuruumides annab riigile maavarade teemaplaneeringu koostamiseks ja alade hindamiseks väga olulist sisendit nii maavara kvaliteedi kui ka kaevandamistingimuste kohta. EGT Harjumaal uurimistöö on Harju maakonna planeeringu maavarade teemaplaneeringu peamisi alusdokumente, mille alusel koostatakse vajalikud uuringud ja hinnangud. Ülekaalukas riigi huvi seisneb antud juhul maapõuealase informatsiooni kogumises, et riik saaks Harju maavarade teemaplaneeringu kaudu ruumiliselt hinnata erinevatesse piirkondadesse maardlate rajamise vajalikkust ja võimalikkust ning konkreetse maardla kasutuselevõtu otstarbekust.

3.3.7. Ehitusmaavarade varustuskindluse hindamise kava¹² toob välja, et hetkel menetluses olevate uuringulubade taotluste puhul tuleb lähtuda kõrgemargilise ehituslubjakivi kaevandatava varu varustuskindluse kriitilisest seisust ning riigi huvist võtta arvele täiendavat varu. Nimetatud kava rõhutab samuti, et uuringute tegemine annab riigile Harjumaal maavarade teemaplaneeringu koostamiseks ja alade hindamiseks väga olulist informatsiooni nii maavarade kohta kui ka riigi huvist lähtuva geoloogilise ehituse (geoloogilise kaardistamise andmete) täpsustamiseks.

3.3.8. Oluline on rõhutada, et geoloogiliste uuringute ja üldgeoloogiliste uurimistööde tegemine ning maavaravaru arvele võtmine maavarade registris ei anna taotlejale kaevandamise õigust, kuid annab riigile maavarade otsingu ja uuringu seisukohalt olulist informatsiooni. Uuringuloa taotlemise ajal ei ole teada, milline on uuringu tulemus. Seetõttu ei saa ka loa andjal olla ammendavat teavet selle kohta, millist toodangut uuritav maavara võimaldaks saada ja kas selle kasutamine on majanduslikult põhjendatud. Välistada ei saa võimalust, et taotletavatel aladel kaevandamine ei ole uuringute tulemusi arvestades põhjendatud.

3.3.9. KeHJS § 6 lõike 2 punkti 2 ning Vabariigi Valitsuse 29. augusti 2005. a määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse

¹¹ <https://fond.egt.ee/fond/egf/9621>

¹² <https://kliimaministeerium.ee/ehitusmaavarad>

eelhinnang, täpsustatud loetelu" § 3 punktide 1 ja 2 kohaselt tuli KMH eelhinnangute tegemise ajal kehtinud õigusaktide versioonide järgi anda KMH eelhinnang geoloogilise uuringu ja üldgeoloogilise uurimistöö korral, välja arvatud liiva ja kruusa uuringutel maismaal. Jägala VIII, Jägala X, Maardu ja Maardu V uuringulubade ning Jägala ja Jägala IX uurimistööde lubade menetluses on Keskkonnaamet koostanud KMH eelhinnangute eelnõud, mille kohaselt planeeritavate geoloogiliste uuringute ja üldgeoloogiliste uurimistöödega ei kaasne olulist keskkonnamõju.

3.3.10. Kaalunud eespool esitatud argumente ja võrrelnud riigi huvisid kohaliku omavalitsuse huvidega, on Vabariigi Valitsus seisukohal, et geoloogilise uuringu lubade andmine Jägala III, Jägala VII, Jägala VIII, Jägala X, Maardu ja Maardu V uuringuruumides ning üldgeoloogilise uurimistöö lubade andmine Jägala ja Jägala IX uuringuruumides on põhjendatud ja vajalik ning võrreldes Jõelähtme Vallavolikogu poolt esitatud kohaliku tasandi huvidega esineb ülekaalukas riigi huvi saada maapõuealast informatsiooni, et riik saaks Harju maavarade teemaplaneeringu kaudu hinnata erinevatesse piirkondadesse maardlate rajamise vajalikkust ja võimalikkust ning konkreetse maardla kasutuselevõtu otstarbekust.

4. OTSUS

Tuginedes MaaPS § 35 lõikele 3 ja arvestades ülekaalukat riigi huvi maavara uurimiseks, nõustub Vabariigi Valitsus geoloogilise uuringu lubade andmisega Jägala III, Jägala VII, Jägala VIII, Jägala X, Maardu ja Maardu V uuringuruumides ning üldgeoloogilise uurimistöö lubade andmisega Jägala ja Jägala IX uuringuruumides. Uuringulubade ja uurimistöö lubade andmise otsused teeb ja lubade tingimused seab Keskkonnaamet.

5. VAIDLUSTAMISVIIDE

Korraldust on võimalik vaidlustada halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul korralduse Riigi Teatajas avaldamise päevast arvates.

6. KORRALDUSE TEATAVAKS TEGEMINE

Kliimaministeeriumil teha korraldus teatavaks Keskkonnaametile, AS-le TREV-2 Grupp, EMG Karjäärid OÜ-le, Veski Paas OÜ-le, Osaühingule Ruu Küla Kaevandajate Selts, Jõelähtme vallale, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile, Transpordiametile, Riigimetsa Majandamise Keskusele, Riigi Kaitseinvesteeringute Keskusele, Maa-ametile, Põllumajandus- ja Toiduametile, Muinsuskaitseametile, MTÜ-le Jägala Külaselts, MTÜ-le Ruu Küla Heakorra Selts, eraisikule T.V. ja uuringuruumide teenindusalaodega piirnevate kinnistute omanikele.

Kaja Kallas
Peaminister

Taimar Peterkop
Riigisekretär